If undelivered return to:
"GLASILO K. S. K. JEDNOTE"
1004 N. Chicago Street.
JOLIET, ILL.
Return Postage Guaranteed.
The largest Slovenian Weekly in the United States of America.
Issued every Wednesday
Subscription rate:
For members yearly....$1.20
For non members.....$2.00
Foreign Countries.... $3.00
Telephone 1048

GLASILO K. S. K. JEDNOTE

DELO — OFFICIAL ORGAN — IZOBRAZBA
OF THE GRAND CARNIOLIAN SLOVENIAN CATHOLIC UNION
Entered as Second-Class Matter December 9, 1920 at the Post Office at Joliet, Illinois, Under the Act of August 24, 1912

Največji slovenski tednik v Združenih državah.
Izhaja vsako sredo.
Naročnina:
Za člane, na leto $1.20
Za nečlane.....$2.00
Za inozemstvo.....$3.00
NASLOV
uredništva in upravništva je:
1004 N. Chicago Street,
Joliet, Ill.
Telefon: 1048

ACCEPTANCE FOR MAILING AT SPECIAL RATE OF POSTAGE PROVIDED FOR IN SECTION 1103, ACT OF OCTOBER 3, 1917. AUTHORIZED ON MAY 22, 1918.

Štev. 42.—No. 42. JOLIET, ILL., 17. OKTOBRA (OCTOBER 1923. Leto IX.—Volume IX.

SMRTNA KOSA.

Alojz Virant, pijonir naselbine Lorain, Ohio, umrl.

Včeraj dopoldne je prejelo uredništvo "Glasila" iz Clevelanda, O. sledečo brzojavko: "Mr. Alojz Virant v Lorainu je umrl danes, dne 15. oktobra v starosti 64 let. Pogreb se vrši v četrtek dopoldne.—Anton Grdina."

S pokojnim Alojz Virantom je izgubila znana slovenska naselbina v Lorainu svojega neumornega voditelja tekom zadnjih 30 let. Ni ga ondi Slovenca ali Slovenke, ki bi ga ne bil poznal, čislal in spoštoval, saj je bil vendar vedno z vsemi tako prijazen, uljuden in dober že toliko let; saj je bil mož povsem kremenitega značaja, vnet narodnjak in tudi vrl Amerikanec, ki je vedno deloval za povzdigo in ugled svoje naselbine, v ponos slovenskemu življa in za napredek na društvenem polju. Poleg tega je bil tudi skrben oče svoje ljubljene družine in podjeten voditelj pri svoji obrti. Osobito se je zanimal za tamošnje društvo sv. Alojzija J. S. K. J. ko je je on ustanovil. Pred leti je bil tudi v glavnem uradu J. S K. Jednote kot nadzornik, kasneje pa kot podpredsednik.

Zapušča soprogo Jero Virant, več sinov ter hčera Eden izmed sinov, Ludovik je kaplan pri cerkvi sv. Vida v Clevelandu, ena izmed hčera je pa poročena z znanim rojakom Josip Svete-tom. Vsa njegova družina spada k naši K. S. K. Jednoti.

Pokojnik je bil rojen pred 64 leti na Igu pri Ljubljani,po domače iz ugledne Verščajeve hiše. V Ameriki je živel nad 30 let.

Iskreno sožalje hudo prizadeti družini. Pokojniku naj bo ohranjen najblažji spomin v zgodovini ameriških Slovencev. Naj v miru počiva!

Upniki bankrotne banke Zotti & Co. bodo dobili nekaj odškodnine.

V št. 81. 'Hrvatskega Lista' v New Yorku je bilo na prvi strani priobčeno poročilo koliko denarja se še nahaja v bankrotu Zotti & Co. Iz istega posnemamo, da znaša celokupna tozadevna svota $80,000(osemdeset tisoč dol.)

Pred 14. leti ko je Zottijeva banka "počila" je znašal skupni deficit okrog $700,000; gotovine je pa ostalo le $44,912,36 Od te gotovine je "receiver" potrošil ozir. zase računal $15,364.40. K ostanku gotovine $29,547.96 je prišteti še razne vloge na bankah, varščino, obresti in neko zemljišče, tako da znaša skupna svota za razdelitev $80,000.00.

Do sedaj se je prijavilo že 3366 upnikov z zahtevano svoto $420,000 tako, da bo dobil vsak izmed teh upnikov $20.00 odškodnine za $100. ali 5%.

Tirjatve je po odvetnikih prijaviti na naslov: Seaman Miller, Esq. 2 Rector St. New York, N. Y.

URADNO POROČILO O NESREČAH V RUDNIKIH.

Washington, D. C. — Dasiravno je zadnja rudniška katastrofa v Kemmer, Wyo. zahtevala več človeških žrtev, se je v obče število takih nesreč zelo zmanjšalo odkar je vlada ustanovila svoj posebni rudarski urad in preizkušališča. Tekoče leto prištevajo razstrelbo v Kemmer rudniku po številu žrtev še le drugemu takemu slučaju, med tem ko so bile leta nazaj nesreče v rudnikih bolj pogoste, tedaj namreč zvezni rudarski urad še ni posloval. Statistika nam n. pr. kaže, da je bilo meseca decembra 1907 v dveh razstrelbah ubitih 590 rudarjev in sicer 6. dec. 1907 v Monongah, W. Va. 360, dne 19. decembra 1907 v Jacobs Creek, Pa. pa 230.

Namen zveznega rudarskega urada, ustanovlj. je l. 1910. po raznih rudnikih izboljševati varnostne naredbe na povsem moderni način. V to svrho se vsako leto izvežba na desetih državnih preizkušališčih in na desetih rešilnih postajah okrog 12,000 premogarjev; tu se vežbajo v rešilnih akcijah povodom kake rudniške katastrofe, varnostnih priprav itd. Kjerkoli se pripeti kaka večja rudniška nesreča, se poda takoj na lice mesta rešilni oddelek s svojimi posebnimi železniškimi vagoni, avtomobili ali vozovi.

Največ nesreč v rudnikih se pripeti vsled neprevidnega ravnanja z dinamitom in smodnikom. Lansko leto se je porabilo v vseh rudnikih Združenih držav 220,450,000 funtov raznovrstnega eksplozivnega materijala in vendar se je pri tem ponesrečilo samo 4.19 rudarjev na 1000 rudarjev v rovih, l. 1907 pa 6.24.

Inženirji državnega preizkušališča so dognali, da nastane mnogo razstrelb v rovih samo od sebe vsled prevelike množine finega premogovnega prahu. Da se takih nevarnih suhih rovih prepreči razstrelbo, je treba iste večkrat z vodo poškropiti, ali pa premogovnemu prahu primešati neke posebne vrste kamna. Po nekaterih rudnikih je navada, da na umeten način spustijo cel oblak tega kamenitega prahu predno pričnejo premog razstreljevati.

Prevozil atlantsko morje v čolnu.

Znani francoski tennis igralec je prevozil letos s svojim čolnom "Firecrest" atlantski ocean (5600 milj) v 142 dneh. Iz Cannes na Francoskem se je podal dne 5. aprila, v Fort Toten, New York je pa dospel dne 25. avgusta. Njegov čoln je dolg 29 čevljev in 11 palcev.

Med potjo ga je zalotil tri krat orkan, da se je komaj rešil med razburkanim valovjem; najbolj hudo mu je bilo, ker mu je pošla pitna voda, da si je moral tešiti žejo z morsko. Ko je dospel do cilja je bil tako zmučen in zdelan, da je spal neprestano dva dni.

NAJMLAJŠI DELEGAT MINULE KONVENCIJE K. S. K. JEDNOTE.

Ali se cenj. delegatje in delegatinje še spominjate prizora s XV. minule konvencije, ko je nam br. gl. tajnik na 9. seji dne 24. avgusta na predsedniковi mizi predstavil najmlajšega delegata, o kojem morda še sanjali niste?

Opremljen z znakom delegata je nekaj časa stal na oni mizi, kot bi nam hotel povedati, da pozdravlja zbornico v imenu vsega Mladinskega oddelka K. S. K. J., dasiravno še ni njegov član, pač pa bo čez 4 mesece.

Ta mladi delegat je dospel v Cleveland v naročju svoje ljubljene in požrtvovalne matere sosestre Mrs. Ivane Ferlic, delegatinje društva Sv. Srca Marijinega št. 86 iz daljnega Rock Springs, Wyo, kakih 1800 milj oddaljeno od Clevelanda. Star je bil istočasno ravno šest mesecev. Ni čuda torej, da kakega njegovega predloga zaman iščete v konvenčnem zapisniku, ker revček še govoriti ne zna.

8 mesečni James Ferlic, sin druž. Matt in Ivane Ferlic v Rock Springs, Wyo.

Sosestra Ferlic nam je že na konvenciji obljubila poslati sliko tega delegata, katero smo dobili še le predvčerajšnjim. V priznanje za veliko požrtvovalnost ter trud sosestre Ferlic,da je v največji poletni vročini na težavnem potovanju po železnici 1800 milj daleč prinesla svojega sinčka na minulo konvencijo, samo radi tega, da se je kot vneta agitatorica K. S. K. J. vdeležila minulega našega gl. zborovanja, prinašamo danes na prvi strani "Glasila" to sliko.

Kakor razvidno, ima mladi Jakob Ferlic na desni strani znak kot delegat; v rokah pa drži en iztis "Glasila." Če bi zamogel ta malček govoriti, bi svojim tovarišem tamkaj na zapadu in drugod mnogo, mnogo povedal, kako jih je prvič zastopal na kakem gl. zborovanju K. S. K. J. — Upamo, da postane mladi James Ferlic, čez leta še gl. predsednik K. S. K. Jednote?

Policaj tržil žganje.

Chicago, 10. okt. — Danes je salunar Stanley Stack na sodišču pričal proti nekemu policaju, ki mu je prodajal žganje že več mesecev. Policijski načelnik je ukazal strogo preiskavo.

JUGOSLAVIJA BO DOBILA IDRIJO IN POSTOJNO?

New York, N. Y. 13. oktobra. —Pred tremi dnevi je objavil newyorški "World" brzojavko iz Londona, v kateri se je glasilo, da je reško vprašanje na pragu rešitve in da je Italija pripravljena dati Jugoslaviji v zameno za Reko Idrijo, Postojno ter razne druge koncesije.

V brozjavki je citiran ljubljanski dnevnik "Slovenski Narod", ki je pisal 27. septembra naslednje:

—Po informacijah iz Beograda se zdi, da se nahaja reško vprašanje neposredno pred končno rešitvijo.

Po teh informacijah sta se naša in italijanska vlada sporazumeli na tej-le podlagi:

1. Jugoslovanska vlada privoljuje v to, da ostane Reka pod italijansko okupacijo. Na Reki se ima uvesti sličen režim, kakor je bil v Bosni in Hercegovini leta 1878., ko je Avstro-Ogrska okupirala to pokrajino. Ta režim bi naj organiziral general Giardino, kateremu bi bil na pomoč višji orožniški častnik kot šef reške policije.

2. Italija privoluje v to, da preide pristanišče Baroš z Delto takoj v suverno last in posest kraljevine SHS.

3. Italija daje svoj pristanek, da se meja pri Idriji in Postojni popravi za korist Jugoslavije, s čemur bi kraljevina SHS. na novo dobila teritorij, kjer je 15 do 20 tisoč prebivalcev.

4. Italija izreka svojo popolno neinteresiranost v odnošajih kraljevini SHS. napram Bolgariji in Albaniji.

Te informacije se v bistvu krijejo z onimi, ki jh je priobčil "Zagreber Tagblatt".

Ta list izjavlja:

"Na podlagi doseženega sporazuma priznava Jugoslaviji aneksijo Reke po Italiji, za kar dobi kraljevina SHS. teritorijalne koncesije v Istri, Sloveniji in pri Zadru. Idrija in Postojna pripadeta Jugoslaviji in meja na Triglavu se pomakne bolj proti jugozapadu.

Dotični načrti se baje že nahajajo v rokah polkovnika Kalafatoviča, jugoslovanskega člana razmejitvene komisije.

Italijanska vlada je prevzela nase obveznost, da v javni seji parlamenta izjavi, da je zanjo črnogorsko vprašanje rešeno.

Nadalje ima Mussolinijeva vlada kategorično proglasiti svojo neinteresiranost v naših odnošajih napram Madžarski, Bolgariji in Albaniji. Zanellina stranka, ki se nahaja na jugoslovanskem ozemlju, mora likvidirati in Zanela sam se izseli v Ameriko. Jugoslovanska valda bo izgradila pristanišče v Martinščici in v Bakru in jih zvezala z železnico."

Ako sodimo po teh informacijah, moramo domnevati, da stojimo v istini neposredno na pragu končne rešitve reškega vprašanja.

Ker govore vse te vesti v bolj ali manj odločni obliki rektifikaciji meje pri Postojni in Idriji, končno vendarle ni izključeno, da bi se na temelju reškega sporazuma ne združil lep del naše kršne Notranjske s svojo materjo zemljo.

Kakor se bomo v tem slučaju veselili, da zasije tisočerim naših zasužnjenih bratov in sester po več letnem robovanju žarko solnce svobode, tako se bomo topili v tugi in žalosti nad nenadomestno izgubo Reke.

Uteho najdemo pri tem v nadi, da se tudi nam zjasne še vremena in da tudi Reki enkrat zasije—veliki dan! G. N.

8 BILIJONOV MARK ZA 1 DOLAR.

Berlin, 13. okt. — Od včeraj do danes je na tukajšnji borzi cena nemških mark padla za celih 800 odstotkov. Za en ameriški dolar se ponuja 8 bilijonov (ali osem tisoč milijonov) nemških papirnatih mark!

Vsled skoro brez vsake vrednosti nemške marke so tukajšnji trgovci silno prizadeti; mnogo trgovin je zaprlo svoja vrata, ostali trgovci pa sploh več ne sprejemajo papirnatih mark pri nakupu blaga, ampak samo drugo blago v zameno.

Državna banka tiska na 136 strojih noč in dan nove bankovce (brez vrednosti.) Zdaj so jih pričeli tiskati že tudi po 100 milijonov in 1 miljardo; bankovec za 100 mark nima sploh nobene veljave več. Ljudstvo je vsled padca nemške valute docela obupno. Plina in elektrike se sploh ne more več rabiti, ker sta predraga, ampak rabijo lojeve sveče. 1 galona gazolina velja 70c; v 1 samem tednu se je podražil za 173%. Kdor se hoče peljati s pocestno železnico, mora za 1 vožnjo plačati 10 milijonov mark! En telefonski klic velja 5 milijonov mark, 1 smodka pa 50,000,000. Kar je bilo pred vojno 1 pfenig, (vinar) velja danes 1 milijon.

Lepa plača.

Larchmont, N. Y. 10. okt — Pred tukajšnjim policijskim sodiščem je bilo včeraj obsojenih četvero zidarjev, ker so minulo nedeljo delali. Vsakdo je moral plačati vsled kršitve nedeljske postave po $5.—

Ko so označeni zidarji odšteli sodniku zahtevano globo je eden izmed njih rekel: "Vseeno mi je ostalo še 31.— ker sem zadnjo nedeljo zaslužil še enkrat toliko kot čez teden, celih — $36.00"

Lincolnova univerza.

Springfield, Ill., 10. okt. — Prijatelji in častilci nesmrtnega predsednika Abraham Lincolna nameravajo v tem mestu zgraditi posebno univerzo, ki bo noč in dan odprta za bogatine in za revеže. Nova univerza bo nosila ime pok. predsednika A. Lincolna ter bo veljala okrog 1 milijona dolarjev.

STRESEMANN OSTANE DIKTATOR NEMČIJE.

Berlin, 13. okt. — Med tem, ko se na Nemškem pojavljajo izgredi vsled draginje življenskih potrebščin,— ko na milijone brezposelnih vprizarja protestne demonstracije, ko komunisti groze z generalno stavko delavcev,— se je danes nemški kancler v parlamentu izjavil in obljubil,da hoče sam, na svoje roke vse te težkoče rešiti ter spraviti vladni voz polagoma zopet na pravi tir. Pri tozadevnem glasovanju v svrho zaupnice kanclerju, je bilo v nemškem parlamentu oddanih 316 glasov napram 24; sedem državnih poslancev ni hotelo glasovati.

Kancler Streseman se je pri tej priliki nahajal v najbolj kritičnem položaju. V prvi vrsti je odrekel svojo kooperacijo znanemu velekapitalistu Stinnesu, drugič je pa napovedal boj komunistom. K sreči ima Streseman na svoji roki še pretežno večino vojaštva, ki je sedanji vladi naklonjeno. Na dan današnje seje narodne zbornice je dal kancler Streseman zastražiti vse poslopje parlamentne palače; dalje se je obrnil z uljudnim apelom na vse zborovalce, da naj mu stojijo na strani, če jim je sploh še blagor njih domovine(Nemčije) pri srcu.

Vendar je apel nemškega kanclerja med ljudstvom naletel na slaba tla. Iz raznih krajev in mest prihajajo semkaj nepovoljna poročila. Vsled neznosne draginje in vednega padanja nemške valute se v raznih mestih pojavljajo ponovni igredi. To se očividno kaže v zasedenem ruhrskem ozemlju, Dusseldorfu, Elberfeldu, Solingnu, Oberhausnu ter Wiesbadenu; velike protestne demonstracije se vrši tudi v Berlinu.

Zadnji teden je vlada izdala za devetnajst trilijonov papirnatega denarja (1 trilijon je tisoč bilijonov, 1 bilijon je 1 tisoč milijonov). Vsa ta velikanska množina izdaje novega denarja še ne zadostuje občnim potrebam, ker je sedanja nemška valuta skoro brez vsake vrednosti v inozemstvu.

Na podlagi danes izražene zaupnice sedanjemu kanclerju, bo Mr. Streseman v prvi vrsti skušal uvesti novo, zlato, ali "standard" valuto. Ta točka je bila sprejeta kot dodatek k ustavi na podlagi standard valute ameriškega dolarja.

V svrho dosege te točke se bo uvedlo posebni importni in eksportni davek na razno blago.

Izum novega električnega motorja.

Omaha, Neb. 12. okt. — Na tu se vršeči konferenci elektrikarjev je inženir Timbermac iz St. Louisa poročal, da je nekdo izumil nove vrste električni motor, ki bo Amerikancem na leto prihranil do $100,000.000 pri vporabi električnega toka. Ta motor je sestavljen povsem praktično za vsako električno obrt.

Društvena naznanila in dopisi

VAŽNO NAZNANILO.
članom dr. sv. Alojzija št. 52
Indianapolis, Ind.

Tem potom se naznanja članom našega društva, da naj se vsi korporativno vdeležijo sv. maše tretjo nedeljo, dne 21. oktobra t. l. Zberemo se v šolski dvorani ob pol desetih dopoldne (9:30(odkoder skupaj odkorakamo v cerkev k sv. maši ob deseti uri.

Pozdravljam vse članstvo našega lruštva in KSK Jednote.

Joseph Urajnar, tajnik.

Iz urada društva sv. Janeza Evang. št. 65. Milwaukee, Wis.

Na mesečni seji dne 7. oktobra se je skienilo, da se korporativno vdeležimo zabave društva sv. Ane št. 173 v nedeljo dne 28. okt. pop. ob 2. uri. Člani se zbiramo na I. Ave. in Mineral St. pred Harmonie dvorano, kjer se bo vršila zabava. Torej prosim, da bi cenj. članstvo to vpoštevalo in se vdeležilo te prireditve kolikor mogoče dosti, ker to društvo je še mlado ter potrebuje pomoči.

Pozabiti pa ne smemo tudi naših sosester dr. M. Pom. Kristj. št. 165 na West Allis, Wis., katero priredi svojo zabavo v soboto zvečer dne 27. okt. v Kraljevi dvorani na vogalu 51. Ave. in Sherman St.

Sklenilo se je tudi, da se vdeležimo te zabave po zmožnosti. Kar se tiče vdeležbe naših članov iz Milwaukee ne moremo dosti od njih pričakovati; vendar apeliram pa na člane, živeče na West Allis, saj nas je venadr lepo število, da bi se vsaj ti udeležili te zabave.

S sobratskim pozdravom
John Baboshek, tajnik.

VABILO
na
Maškaradno veselico.

katero priredi Žensko društvo "Marije Sedem Žalosti" št. 81 KSKJ. v Pittsburgh, Pa. dne 31. oktobra 1923 v K. S. Domu na 57. St.

Tem potom uljudno vabimo vse cenj. Slovence in Slovenke, kakor tudi brate Hrvate iz Pittsburga in okolice, da se mnogoštevilno vdeležijo te naše prireditve; ker društvo bo dalo dve lepe nagrade.

Najlepša maškara dobi prvo nagrado, najgrša pa drugo.

Začetek veselice ob 7. uri zvečer. Svirala bo najboljša godba, kar jih je v Pittsburghu, občeznani Walter Golobičev orkester.

Za mnogobrojno vdeležbo se toplo priporoča društveni odbor, ter kliče vsem cenj. gostom Na veselo svidenje!

Odbor.

Iz urada dr. sv. Jožefa št. 148 Bridgeport, Conn.

Članom in članicam omenjenegadruštva se naznanja, da bo prihodnja seja dne 21. okt. t. l. točno ob 1:30 popoldne v dvorani Pevskega društva na 465 Spruce St. in ne več v cerkvenem pritličju (bezmentu).

Toliko v blagohotno naznanilo, da boste vedeli kje se vrši prihodnja seja da ne bo potem kakih nepotrebnih izgovorov.

Zato vas pa opominjamo, da se vdeležite prihodnje seje kolikor mogoče polnoštevilno,ker to bo četrletna seja, da se vam bo prečitalo finančno poročilo društva. Na tej seji se bomo tudi dogovorili, če bo to zadosti velik prostor za nas za prihodnje seje; če bo morda premajhen si bomo znali potem drugega iskati.

S sobratskim pozdravom
Martin Horvath, preds.
Vencel Kaciper, tajnik.
Louis Ritlop. zastopnik.

NAZNANILO IN VABILO.

Kakor sam več enkrat javil v br. 40 "Glasila", da poziovamo vse cijenj. slovansko občinstvo našog mjesta in okolice, sve bračo i sestre, sve rojake i rojakinje da nas posjetijo u največem broju ove prve jesenske zabave ili veselice, koju priredjuje Društvo sv. Mihalja br. 163 KSKJ. Pbgh, Pa. dne 20. oktobra (u subuto večer) u 7. sati u Hrvatskom Domu 110 Bridge St. Etna, Pa.

Usljed tega Vas opetovano uljudno vabimo dodjite, pak se čemo svi skupa lijepo razveseliti in porazgovoriti. Pri plesu še svirati poznata izborna Golubičeva orkestra. Vnaprej vam se lijepo zahvalimo te kličemo: Svi dobro došli!

Ulaznice so za gospodu 35c, za gospodje 25c. Isto bračo i sestre imenovanog društva, pazite, da si i vi odazovete ove naše zabave, jerbo ako nečemo mi sami biti u pomoč, neče nam niti drugi.

S tem pozdravljam sve člane i članice našeg društva i K. S. K. J.

Matt Brozenič, tajnik.

VABILO NA VINSKO TRGATEV.

Iz urada društva "Marija Pomoč Kristjanov" št. 165 West Allis, Wis.

S tem se članicam našega društva uljudno naznanja, da priredimo **Vinsko trgatev** v soboto zvečer, dne 27, oktobra t. l. v Frank Kralovi dvorani, vogal 51. Ave. in Sherman St. Vse članice so prošene, da bi se vdeležile te veselice. Zaeno uljudno vabimo tudi vse cenj. slovensko občinstvo iz West Allisa in Milwaukee. Na veselo svidenje 27. oktobra.

S sosestrskim pozdravom
Frances Janezich, tajnica.

VABILO NA VINSKO TRGATEV.

Cenjenemu slovenskemu občinstvu v Milwaukee in West Allis s tem uljudno naznanjam, da priredi naše društvo sv. Ane št. 173 KSKJ. v nedeljo, dne 28. oktobra t. l. popoldne ob dveh, veliko vinsko trgatev s plesom v Harmonie dvorani na 1. Ave. in Mineral St. Igrala bo znana Teršinerjeva godba.

Ker bo ta veselica nekaj posebno zanimivega in redkega, zato uljudno vabimo vsa cenj. slovenska društva in cenj. občinstvo, da nas blagovoli posetiti v obilnem številu, zakar Vam bo društvo zelo hvaležno.

Za odbor društva št. 173.
C. Reberšek, tajnica.

Poroka.

Minuli četrtek, dne 11. t. m. sta bila v cerkvi sv. Štefana v Chicagu poročena gdč. Ana Celar in g. Jakob Korenčan. Gdč. Celar je že več let II. tajnica društva Marije Pomagaj št. 78 K. S. K. J. Tako se je tudi kot delegatinja označenega društva vdeležila naše minule (XV.) konvencije v Clevelandu, Ohio.

Iskrene čestitke novemu paru. Mnogo sreče, zdravja in božjega blagoslova v novem stanu!

Slepi in gluhi otroci ne sanjajo toliko o hrani, kakor pa normalno zraščeni otroci.

Lokalne vesti.

Cerkveni "fair".

Vse kaže na to, da takega drenja okrog stojnic (štantov) toliko gledalcev in prijateljev naše slovenske cerkve že dolgo ni bilo skupaj zbranih, kakor se bodo zbirali dne 10. 11. 13. 15. 17. in 18. novembra t. l. v 'Slovenia' dvorani na našem velikem cerkvenem "fair-u", ali bazarju. Marljive žene in dekleta pridno prodajajo srečke za raznovrstne krasne dobitke. Vsakdo je radoveden,če mu bo zadnji dan bazarja sreča mila ali ne? Za one, ki pravijo, da nikdar nič ne zadenejo, dajemo sledeče enostavno navodilo: Kupite vse številke, ali celo "chance" knjižico, pa boste gotovo dotični dobitek zadeli.

Godba za bazar se baje že pridno vadi lepih koračnic in poskočnic da mladini v dvorani ne bo dolgčas, pa tudi nam, — že bolj starim ne!

Kontestanta, Mr. Fr. Trlep in Mr. John Petric sta te dni tako "busy!" in vedno na nogah, da je baje vsak že dva para podplatov raztrgal. — No, saj slovenskih čevljarjev imamo dosti v naselbini! Res, radovedni smo, če bo zmagal Frank, ali John? Koliko je izmed teh vsak že dosedaj nakolektal, je stroga tajnost; vemo le to, da je eden izmed njiju že nekaj kontestnega denarja pri Mr. Dundi v banki začasno shranil, ker ga noče s sabo nositi. Kdor bo nabral $1000. (tisoč) za kontest, bomo njegovo sliko v "Glasilu" brezplačno priobčili; če bosta pa oba prekosila ta znesek, priobčimo pa slike obeh. Torej korajžo in na noge! Cenjenim faranom ter dobrotnikom naše cerkve pa toplo priporočamo, da bi se vsakdo prošnji kontestantov velikodušno odzval.

Na obisku.

Te dni se mudi na obisku v naši naselbini gospa Pavla Snedec, soproga znanega zdravnika Dr. Jos. F. Snedeca iz Pueblo, Colo; spremlja jo njena triletna hčerka.

Mrs. Snedec se mudi pri svoji sestri Mrs. Jos. Sitarjevi,soprogi predsednika K. S. K. J. Pri tej priliki je že tudi obiskala svojo sestro, omoženo Kekič v Whiting, Ind.— Navedena gospa ostane v Jolietu še do konca tega tedna, nakar se zopet vrne domov proti solnčni Coloradi.

Zanimanje za večerno šolo.

Kakor poroča ravnatelj J. T. H. šole, bo kmalu znašalo skupno število dnevnih in večernih učencev štiritisoč!Dnevno jo obiskuje 1684, zvečer pa 2300. Kdor ima priliko v večernih urah svoje znanje izpopolniti, ali se zastonj priučiti raznih strok, ima sedaj najboljšo priliko. Med učenci je tudi dosti že odraslih oseb. Osobito veliko jih pohaja v večerno šolo za amerikanizacijo. Kdor dovrši ta tečaj, nima nobenih sitnosti pri dobavi državljanskega papirja. Pouk je brezplačen.

Nekaj nenavadnega.

Da bi se dva policaja v službi skregala in celo do krvave ga stepla, je to nekaj nenavadnega v našem mestu. Tak zanimiv slučaj se je odigral minulo soboto zvečer v neki hrvaški gostilni na Scott St.

Že baje nekoliko vinjen!! motorcikliški policaj Wm. Ritter je ondi napadel svojega tovarša, sarženta J. Maxwella, ker ga je do gostilne zasledoval. Prišlo je celo do streljanja, ker že pijanemu policaju natakar ni hotel dati pijače, je za spomin na ta večer Ritter natakarju polovico prsta odstrelil. Prišlo bi še do hujšega, da ni razjarjenega Ritterja razorožil ter premagal stražnik Jakob Judnič (naš rojak) ter na ta način rešil smrti svojega predstojnika sarženta Maxwella, kojega je hotel Ritter ustreliti. Rojak Judnič bo gotovo zato prejel od policijskega komisarja primerno priznanje in pohvalo; morda celo povišanje v činovnem redu?— Ritterju so pa še oni zvečer v zaporih odvzeli polic. zvezdo ter ga suspendirali iz službe.

E. Wunderlich umrl.

Dne 11. obtobra je umrl na svojem domu 74 letni Ernst Wunderlich, ustanovnik znanega kamnoseškega podjetja na N. Hickory St. Pokojnik je bil rodom iz Nemčije; semkaj v Joliet je prišel l. 1869 nakar je s svojim bratom ustanovil svojo cvetočo kamnoseško obrt. Tukaj zapušča 11 že doraslih otrok, štiri hčere in sedem sinov. Krstonosilci pri pogrebu so bili vsi njegovi sinovi.

Popravek.

Z zadnji številki objavljeni zahvali Mrs. Margarete Zabukovec v So. Chicagu, Ill. se nam je pri imenu njenega pokojnega moža urinila neljuba pomota. Ime pokojnika naj se pravilno glasi **Josip** Zabukovec in ne Jakob.

Uredništvo.

ZAHVALA.

Tem potom se še vedno polni žalosti iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom in znancem, ki so nam pomagali v bolezni in ob času pogreba našega ljubljenega sinčka, in bratca

William J. Sterniša,

ki se je dne 5. okt. t. l. po 8 tedenski bolezni za vedno preselil med krilatce v rajske višave.

Osobito lepa hvala vsem darovalcem rož in vdeležencem pogreba.

Dragi nam Viljem! Prosi za nas Boga, da se zopet vsi enkrat snidemo tamkaj—nad zvezdami!

Žalujoči ostali
Frank in **Helena Sterniša**, starši.
Raymond, Frank, Helena, bratca in sestrica.

Joliet, Ill. 10. oktobra 1923.

KOLEDAR "AVE MARIA" ZA L. 1924.

Te dni smo prejeli na ogled XI. letnik koledarja "AVE MARIA" za prestopno l. 1924.

Pisati obširno oceno o tem krasnem književnem delu bi bilo odveč, ker se ta koledar glede lepe oblike, ličnega tiska, bogate in izbrane vsebine (berila) in številnih ilustracij sam ob sebi hvali; pravo oceno o njem izreče lahko samo oni, ki ima ta koledar v rokah in ga čita. Za čitanje je pa treba tudi dosti časa, ker koledar vsebuje 290 strani, tehta pa nekaj na en funt! Vsi spisi so originalni izpod peres najboljših slovenskih pisateljev. Posebno zanimive so slike slovenskih cerkva, šol društev itd. v Ameriki.

Ker je to edini koledar spisan za naše ameriške katoliške Slovence, ga cenj. članstvu naše Jednote toplo priporočamo. Cena iztisu je 50c s poštnino vred; za v stari kraj 75c. Naroča se pri "AVE MARIA", 1852 W. 22nd Place, Chicago, Ill.

Francozi so sestavili neke vrste "tank", ki prodira čez zakope, ki plava na površju vode, ki se lahko potaplja in leze na vznožju vode.

Za večjo vdeležbo na društvenih sejah.

Ena izmed najbolj važnih točk pri vsakem podpornem društvu je zanimanje od strani članstva za dotično društvo. To zanimanje se kaže na razne načine kakor: izpolnjevanje pravil, agitacija za društvo (pridobivanje novih članov), točno plačevanje asesmentov, redno obiskovanje bolnikov in redna vdeležba društvenih sej. Po naši sodbi se v prvi vrsti baš oni člani najbolj za društvo zanimajo, ki prihajajo redno k mesečnim sejam. Na seji ima priliko predlagati nove člane, plačati asesment, poročati o stanju bolnih sobratov, svetovati kaj dobrega v korist društva itd.

Dosti je članov in članic tudi naše Jednote, ki se ravnajo po teh lepih navodilih zanimanja. Od Novega leta do Božiča ne zamudijo ni ene redne mesečne seje in tako delajo že leta in leta. Čast in priznanje takim 100% vnetim članom!

So pa tudi člani, ki ne zaslužijo niti 25, ali 50% vsled tega, ker ne kažejo svojega zanimanja za društvo z redno vdeležbo na društvenih sejah. Vidite ga morda vsake tri mesece v zborovalni dvorani; pa še takrat se mu zelo domov mudi; nekaterih pa sploh ni blizu tekom celega leta; takim bi prisodil človek 100% nezanimanja za društvo!

Kaj je pravzaprav vsemu temu vzrok? Tega vprašanja ni težko rešiti. Po naši sodbi so vzroki sledeči:

Morda se seje ne vrše tako, kakor bi se morale po pravilih vršiti, da se na istih vmešava osebnosti, kreg in spor, kar ne spada v društveno dvorano! K temu bi lahko še prištevali zavist in častihlepnost. Če morda kdo ni pri volitvi ponovno izvoljen, se nad društvom maščuje s tem, da noče več obiskati sej. In ne samo to! Še drugim sobratom prigovarja, da naj doma ostanejo. Čuden vzrok! Vsi ne morejo biti društveni predsedniki, tajniki in blagajniki.

Vseh teh posledic slabe vdeležbe na društvenih sejah je največ kriv predsednik dotičnega društva, ker sploh trpi in pripušča stvar na sejo, ki ne spadajo. Kjer imajo energičnega voditelja društva, se bodo vse seje vršile lepim in mirnim potom ter hitro. Uvesti lepo slogo in red na sejah je sicer nekaj težavnega; toda z energičnim nastopom in možatostjo se vse doseže. Če je predsednik preveč mehak in dober, da ž njim lahko vsakdo pometa, tam bodo vedno burne seje. Revež je tak predsednik in omilovanja vreden! Seje ne vodi on, ampak njegovi pristaši, ali pa nasprotniki, ki se vedno oglašajo k besedi. Ti "prijatelji" društva ne hodijo redno k sejam vsled pravega zanimanja, ampak samo zato, da delajo zdražbo med članstvom.

Še en vzrok pičle vdeležbe na sejah bi lahko navedli in to je ta, ker se iste vrše vedno po enakem kopitu; ni na njih nič zanimivega, privlačnega, zabavnega, družabnega, ali veselega. Baš v tem oziru nas prekašajo Amerikanci, ker razumejo tozadevni "biznes".

Dobro se še spominjamo ko je svoječasno br. Anton Grdina v tem oziru napisal v "Glasilu" obširen članek, v katerem je priporočal več družabnosti in privlačnosti na društvenih sejah.. O tem hočemo zopet danes na tem mestu malo več izpregovoriti.

Znano nam je več ameriških podpornih društev, kjer članstvo že težko pričakuje mesečne seje. Dvorana je vedno polna. Seja se vrši v najlepšem redu v doglednem času, zatem pa sledi razvedrilo in zabava. Za vsako sejo imajo kaj novega in kaj bolj privlačnega. Lep običaj je pri teh organizacijah ta, da društvo povabi na sejo kakega gl. odbornika, kakega predsednika drugega sobratskega društva, ali kako ugledno osebo, ki drži zbranim članom primeren govor ali kako predavanje. Ker bi vsak član rad videl dotičnega povabljenca, ozir. slišal njegov govor, se jih vdeleži seje veliko število. Taka prireditev po seji je v čast društvu in v pohvalo, ker povabljenemu gostu ni treba govoriti samim praznim stolom. Kaj takega pospešuje tudi večje prijateljstvo med posameznimi krajevnimi društvi, večje spoštovanje do gl. uradnikov in več zanimanja za Jednoto.

Pri nekaterih amerikanskih društvih je navada, da se po seji razdeli članom smodke, katere ima društvo v zalogi; člani ali iste plačajo, ali jih dobe zastonj na račun društva. Zatem sledi prosta domača in neprisiljena družabna zabava. Eden izmed članov se vsede h klavirju in zaigra par mičnih komadov, zapoje kako veselo pesem, kuplet, ali se izbere izmed članov sposobne pevce, ki zabavajo druge s svojim petjem, ali kozničnim prizorom. Ta ali oni pove kako smešno v zabavo, nastane pogovor o tem, ali onem, o važnih dogodkih, o delu, politiki; eni igrajo na karte, drugi biljardirajo, ali keglajo. Če je prilika, prinese vratar članom tudi malo prigrizka ali kako steklenico okrepčevalne kapljice za želodec. Seveda se ne sme tukaj misliti, da članstvo popiva. Na ta način se spravi vse navzoče člane do skrajne zadovoljnosti osobito mladino. Ali boste zamerili,če v tem slučaju kak mladi par članov tudi kako poskočno zapleše. Ne; saj je vse to le nedolžna zabava v veselem društvenem krogu.

Ponekod imajo pri takih društvih navado, da se vrši po seji srečkanje za kak dobitek; čisti prebitek gre v društveno blagajno, ali se vporabi za pokritje stroškov te zabave.

Iz vseh teh razlogov in slučajev lahko razvidite, čemu niso seje pri naših slovenskih društvih tako privlačne, kakor so pri amerikanskih. Manjka nam družabnosti, razvedrila in zabave. Vsled tega svetujemo vsakemu krajevnemu društvu naše Jednote, da naj poskusijo s tem privlačnim načinom. Videli boste, kako rado se bo članstvo mesečnih sej vdeleževalo; poskusiti je treba.

Kakor velja za moška društva, naj bi isto veljalo tudi za ženska. Seveda takim društvom ne moremo svetovati, da naj bi posnemala razne zabavne točke moških društev; saj je dosti drugega razvedrila na razpolago. Glede igranja na klavirju celo dekleta fante prekašajo, tako tudi v petju. Lahko se po dovršeni seji priredi takozvana "Card ali Euchre party" (igra s kartami ali kockami), tombola, domina, ali srečolov; za okrepčilo naj se rabi kavo ali čaj in sladko pecivo, kar bi nekatere članice rade zastonj pripravile.

Take prireditve po dovršenih društvenih sejah bi bilo priporočati osobito sedaj na jesen in po zimi, ker si človek ne more več iskati razvedrila v zeleni naravi. K takim sestankom naj bi se povabilo tudi sorodnike ter prijatelje in znance navzočih članov, da se prepričajo kako veselje vlada pri društvu. Na ta način se bodo medsebojno bolj spoznali in jih morda celo pridobite za društvo!

J. M. Trunk:

"V delavnico sem Tvojo zrl..."

(Nadaljevanje.)

S pomočjo daljnogleda pa opazujemo na Jupitru še druge zanimivosti in prikazni.

Ob gotovih dobah, ki so baje v zvezi s tvoritvijo solčnih peg, začne velikan nekako noreti, kakor bi se ga bil nasrkal! Lahko si mislimo, kako mora biti, če divja tak orjak Ozračje je v divjem vrvenju, oblaki vsi razdrapani in razcefrani. Na površju se prikakažejo deloma bele, deloma rdeče pege. Navidezno divjajo po ozračju strahoviti viharji. Pogostoma se pojavljajo taki orkani kar hipoma, bliskoma. V teku dobre ure se površje popolnoma izpremeni. Velikan je ves drugi, kakor človek, če ga "zgrabi."

Tako je opazoval dne 10. vinotoka l. 1856 slavni o. Secchi v Rimu veliko črno pego v Jupitrovem ozračju. Učenjak je mnenja, da je naredil to odprtino velikanski vihar. Posebno viharno je bilo za Jupitra l. 1876. Ni dneva ni bilo, kjer bi ne bilo opazati na površju velikih izprememb. Dne 25. maja istega leta je bil astronom Trouvelot (Trublo) priča silovitega viharja. Razsajal je orkan na južni polobli; vse se je gibalo, majalo, vrtelo. Po vršje je bilo podobno ogromnemu tolmunu.

Svetli trak ob ravniku se je razširil proti jugu. Pege in megleni koluti, ki so se tvorili ob Jupitrovi plošči, so drveli od vzhoda proti zapadu. Z neznansko hitrostjo 178.000 kilometrov na uro ali 49 kilometrov v sekundi. Kakšne igrače so naši cikloni, blizardi ali tornadi proti Jupitrovim! Sevepalčki smo, Jupiter pa velikan

Prav zanimiva prikazen se je pojavila na Jupitru l. 1878 Skrbno so jo opazovali celih 20 let. Južno pod ravnikom od 25 stopinj so zapazili obsežno pego, ki je bila povprečno 46,000 kilometrov dolga in 14,000 kilometrov široka. Ves čas je bila temno-rdeče barve. Po 20 letih je znantno obledela, a njen sled so mogli opazovati še nekaj let. Vrtela se je s plošče vred od zahoda proti vzhodu, in prav lahko so na ta način opazovali v katerem času se Jupiter zavrti okoli svoje osi. Poleg tega pa so se prikazale še druge manjše in svetlejše lise podobne pegam na solncu. Te lise so se vrtele hitreje ko glavna pega. Brezdvomno tore te lise niso bile deli površja temveč soparne in meglene mase, drugače bi razlika med vrtenjem ne bila mogoča.

Kako so skušali to čudovito prikazen tolmačiti? Razlage se nikakor niso vjemale. Tolmačili so prikazen jako različno.

Iz različnih mnenj o tej pegi je jasno le toliko da je morala ta prikazen biti učinek velikanskih prevratov na Jupitrovem površju. To dokazuje okolnost, da je ostala vedno na istem mestu in izžarevala luč in toploto. Zadnje je trdil astronom Draper, dasi so drugi učenjaki ugovarjali ter menili, da se Draper vara. Učeni jezuit o. Brawn piše: "Gotovo se je morala na tem mestu še precej tanka planetova skorja razpočiti. Iz te razpokline se je dvignilo dolgo žareče gorovje. Posledica je morala biti, da je v ozračju nastal hud vrtinec. S soparom napojene in zato lažje zračne plasti, katerim se je primešalo še nekaj dima, je vrtinec pognal daleč nad prostor, kjer so navadno ležale. Padajoč so se razlile na vse kraje v bližini. Pega je že močno obledela, ker očitno priča da je vročina na površju že precej pojenjala."

Na sličen način pojasnjuje to čudovito prikazen tudi Leo Brenner. Piše: 'Ker se vidi pega že 19 let, ni dvoma, da bi ne bila tvorba na površju, in ne samole v ozračju. Morebiti se je del površja vsled velikanskega izbruha dvignil in otrpnel." Kakor sem omenil, ta mož ni posebno zanesljiv.

Najbolj tolmači prikazen učenjak Young, ko piše: "Rdeča pega, ki je ravnokar izginila, nam ostane skrivnost. Skozi leta smo se trudili, da jo čim najbolje raztolmačimo, a vsi poizkusi so se več ali manj izjalovili. Skrivnostna, kakor dozdaj, ostane nam, mislim, za vedno. Ta skrivnost pa hrani v sebi glavni ključ, dasi tolmačimo naravo velike krogle, kakšen mora biti velikan Jupiter od znotraj."

Naj bo že tako, ali tako. Vsekako gotovo je, da ta orjaška premičnica še ni ohlajena. Na njem površju se širijo velikanski prevrati kakršni posili tudie nekoč na naši zemlji. Lahko trdimo, da Jupiter ni kak star korenjak, temveč vsaj glede na razvitek še prav mlad fant, dasi je oba. Morebiti so njegova topla morja že polna morskih velikanov in rib. Vsekako se pripravlja, da v bodočnosti postane pripravljen tudi za višje organizirana bitja.

(Dalje sledi.)

IZ VSAKDANJEGA ŽIVLJENJA PREDSEDNIKA COOLIDGA.

Poroča G. J. Karger.

Kdor misli, da je življenje v Beli hiši, kjer prebiva predsednik Združenih držav kaka posebnost in zanimivost, —ta se moti. Baš sedanji predsednik Coolidge ne trati dragocenega časa za zabavo, ampak večinoma za delo.

Predsednik Coolidge vstane običajno že ob 6. uri zjutraj, večkrat pa še preje, ker je tega že od svoje mladosti na farmi navajen; pri tem ga ne zbudi ura budilka, ampak se zbudi sam.

Ob pol 7. uri, ko je oblečen gre za pol ure na izprehd na vrt okrog Bele hiše, da si s tem utrjuje svoje zdravje; pri tem koraka precej naglo, da prehodi v 15 minutah pol milje daljave. — Predsednik Coolidge ni tako izbirčen v obleki kakor je bil pok. predsednik Harding. Dosedaj se ga je videlo samo v treh oblekah: v sivkasti, višnjevi in lahki poletni; brije se najrajši sam.

Ako se predsednik pri tem jutranjem šetanju morda preveč ugreje in celo spoti vsled megle hoje, se pred zajtrkom še enkrat ves preobleče. Njegov zajtrk je povsem priprost in navaden: malo sočivja, cerealij, praženega kruha in mleka mu zadostuje. Takoj po zajtrku pride na vrsto čitanje juranjih častnikov. Navada je že ta, da noben zvezni uradnik ne gre na svoje delo, predno ni prečital važnih novic in listov. Predsednik ima že prakso, da na mah najde posebno zanimive novice; če je kaj izvanrednega, si stvar podčrta ter naroči svojemu tajniku, naj ga kasneje na to in to opomne.

Zatem se poda iz Bele hiše čez krasen vrt v vladno poslopje v svojo pisarno kamor ima samo dobrih 100 jardov hoda. Glede točnosti ali marljivega dela v pisarni prekaša predsednik vse druge kabinetne uradnike, ker je običajno že ob 8. ali pol 9. uri pri svojem desku (pisalni mizi); ostalo pisarniško osobje pride še le ob 9ih.

Mr. Coolidge je v svojem uradovanju jako točen, vesten in hiter; v tem prekaša skoro vse svoje prednike. Njegova navada je, da reši vse stvari, ki mu pridejo čez dan v roke; zvečer je njegova pisalna miza običajno prazna,ali brez aktov. Od pol 9. do 10. ure rešuje predsednik važne uradne stvari ko se mudijo pri njem razni tajniki kabineta z akti in drugim važnim gradivomo, kar predsednik vse natančno pregleda in daje svoje opombe glede rešitve. Nobenega akta se ne položi na stran, ampak mora biti vse sproti rešeno. Ako predsedniku kaka stvar ni dovolj jasna, zahteva od tajnikov in drugih uradnikov potrebnega pojasnila.

Od 10. do ½1 ure sprejema predsednik že naznanjene obiske v avdijenci. Članom kabineta je vedno na prosto voljo dano, da se zglasijo v privatni pisarni predsednika, tudi tekom avdijence če je zadeva zelo nujna. Vsaka avdijenca je običajno določena samo na 15 minut časa. Kabinetne seje se vršijo po navadi enkrat v tednu, časnikarski poročevalci pa obiskujejo predsednika po 2 krat na teden.

Ko je kak obiskovalec svojo stvar predsedniku že pojasnil, se zatem predsednik ž njim še par minut privatno pogovarja, a takoj zatem svojega tajnika opozori, da naj pokliče novega, ali drugega obiskovalca, dokler ne pridejo vsi na vrsto.

Temu sledi povsem nova točka predsednikovega dnevnega dela; sprejem obiskovalcev, ki pridejo predsednika samo pozdravit da jim seže v roko. Pokojni predsednik Harding je za to delo vporabljal običajno pol ure na dan, zdaj se pa ta, dasiravno že zelo stari običaj vedno bolj in bolj opušča, ker je ljudstvu znano, da je predsednik vedno zaposlen in da je škoda s tem tratiti dragoceni čas. Celo organizacije in konvencije, mudeče se v Washingtonu polagoma opuščajo ta običaj; k temu je dosti pripomogla nedavna smrt bivšega predsednika Hardinga, ki je dal svoje življenje na uradnem obisku v Alasko; zdaj vse predsednika pomiluje, da je preveč obložen s svojim delom.

Predsednik se vrne v Belo hišo h kosilu (obedu) ob 1. uri pop. Tudi kosilo je bolj priprosto, toda tečno; jedi določa predsednikova žena, ki je izborna kuharica, dasiravno ljudska učiteljica po poklicu. Predsedniku najbolj ugajajo jedila, kakoršna je užival, ko je živel še na kmetih.

Za opoldanski odmor rabi predsednik 2. uri; ko je z obedom gotov se razgovarja s svojo družino, včasih se tudi malo uleže na naslonjač, da zadremlje.

Točno ob 3. uri je Mr. Coolidge zopet v svoji pisarni v vladni palači, okrepčan in spočit, kjer nadaljuje z nedovršenem delom do 6. ali pol 7. ure zvečer nakar se vrne domov.

Pred večerjo se poda predsednik z avtomobilom na izprehod v okolico mesta; včasih tudi jaha svojega določenega mu čilega konja "Generala".

Še kot podpredsednik je Mr. Coolidge kaj rad obiskaval gledališča; vsled uradnega žalovanja za pok. predsednikom Hardingom pa doslej še ni videl nobene predstave v Washingtonu; tudi privatni obiski v Beli hiši so pri njem bolj redki.

Po večerji čita običajno pred sednik še nekaj časa v svoji knjižnici knjige in časopise; točno ob 10. uri se pa poda k počitku.

REGULARNA ARMADA ZDRUŽENIH DRŽAV.

Regularna armada Združenih držav je bila ustanovljena sklepom postave na kontinentalnem kongresu dne 10. maja l. 1775. baš na dan zavzetja trdnjave Ticonderoga po ameriškemu majorju Ethan Allen-u. Tekom znamenite vojne za ameriško neodvisnost (l. 1776) je štela naša regularna armada 47,901 mož s častniki vred. Kmalu po proglašenju neodvisnoti se je pa število te armade polagoma večalo tako, da so imele Združene države l. 1783. že 231,971 mož močno armado; k temu je treba prišteti še milico, leta 1776—26,000 mož; leta 1779 pa 2500. Vojni department je bil ustanovljen 7. avg. l. 1789.

Od ustanovitve do minule svetovne vojne je bila armada Združenih držav večkrat zapletena v hude boje pod vodstvom spretnih poveljnikov in generalov, n. pr. nesmrtni Geo. Washington, Lafayette, baron Steuben, De Kalb, Kosciusko, Pulaski, Knox, Gates, Green, Montgomery, Sullivan, Putnam, Lincoln, Wayne, Herkimer,Clinton itd. Vsi ti so se borili s svojimi hrabrimi vojaki za ameriško svobodo.

Koncem dolgotrajne revolucijonarne vojne z Angleži je štela ameriški armada 16 bataljonov pehote, 3 batal. kavalerije. Osobito dosti posla je imela artilerija. Tamošnjo baterijo F. so pretvorili iz stare 4. katero je ustanovil znani polkovnik Alexander Hamilton. Ameriška armada je morala svoj posel večkrat tudi v mirnem času izvrševati, n. pr. tekom sporov z Indijanci; dalje je vzdrževala red pri veliki stavki železničarjev l. 1893 in v znani stavki premogarjev v W. Va. Največ preglavice je imelo ameriško vojaštvo z upornimi in neolikanimi Indijanci; ta spor je trajal okrog sto let; v neštetih krvavih spopadih je padlo pod indijansko sekiro na tisoče in tisoče ameriških vojakov. Tako se je vršila l. 1872 vojna z Modoc Indijanci v Oregonu pod vodstvom ameriškega generala Edmund Canb-ya; v tem spopadu so že po sklenjenem premirju Indijanci njega, indijanskega agenta in vse ameriške vojake na grozovit način pomorili. Oblasti so kasneje ujele indijanske poglavarje Jack-a, Charleya in Shacknastya, ki so bili vsled tega krvavega zločina obešeni. Leta 1876 so se uprli Siox Indijanci v državi Dakota pod vodstvom Sitting Bull-a (Sedečega bika) ameriško vojaštvo je pa vodil general Geo. A. Custer. V tej bitki ob reki Little Big Horn je 3000 Indijancev do cela pobilo 277 Custerjevih vojakov in tudi njega samega.

Ameriško ljudstvo je bilo vedno nasprotno proti vzdržavanju velike regularne armade, vsled tega je skupno število iste znašalo samo 5000 mož. Ob izbruhu državljanske vojne 1861 je štela ta armada samo 25,000 mož sčasoma (med vojno) se je pa število iste povečalo na 67,000 mož.

Nemogoče je natanko opisati vsa slavna in junaška dela naše ameriške armade v proslavo in čast domovine. Važno je pri tem zgodovinsko dejstvo, da se je ameriška armada vedno hrabro držala, oziroma da ni nikdar svoje zastave onečastila. Amerikanci se tako radi ne bojujejo, ker ljubijo mir; kadar pa pride do resnega spopada, tedaj se pa borijo kot levi.

Za časa štirih inozemskih vojn še pred svetovno vojno, so bile ameriške regularne čete vedno v prvih bojnih vrstah; baš one so dosti pripomogle do zmage v odločilnih bitkah. Tem četam so se pridružili še miličarji in prostovoljci.

V vojni l. 1812—14 so bili regularci nahujskani proti veteranom svetovnih vojn; baš pri tej priliki so pokazali svojo hrabrost n. pr. v bitki pri Lundy's Lane, Platsburgh in Baltimore. Hrabri general Harrison jih je uspešno vodil v boju pri Chatham, kjer je bil znani idijanski poglavar Tecumseh ubit. To je oslabilo moč Angležev ki so s pomočjo Indijancev hoteli poraziti Amerikance.

V bitki pri New Orleansu je general Jackson s svojimi regularci porazil nasprotnika, da tega celo francoski cesar Napoleon ni mogel verjeti. V tej bitki 8. jan. 1815 je bilo ubitih 2000 Angležev vpoštevši generala Pakenhama in 87 častnikov; Amerikancev je padlo samo šest, ranjencev je bilo pa sedem.

Tudi v mehiških vojskah so Amerikanci vedno zmagali; istočasno je štela ameriška regularna armada 59,000 mož.

Tekom špansko-ameriškega konflikta in nemirov na Filipinih so istotako regularci pokazali svojo spretnost, hrabrost in moč, da so vedno zmagali, če tudi v manjših skupinah. Istotako se je vršilo v znani bokserski ekspediciji na Kitajskem.

Kaj naj pa rečemo o junaškemu nastopu ameriške armade v minuli svetovni vojni. O tem bodo pisali zgodovinarji na dolgo in široko ko bodo omenjali krvave boje in zmage pri Chateau Thierry, Beleau, St. Mihiel in v Argonah. Marsikdo bo priznal, da je baš naša ameriška armada največ pripomogla do občutnega poraza Nemcev, ter s tem pospešila čimprejšni konec svetovne vojne. Slava in čast naši ameriški armadi; saj se je v nji borilo tudi dosti naših slovenskih fantov!

GUV. PINCHOT PREDSEDNIŠKI KANDIDAT?

Kdor izmed ameriških politikov ali državnikov že enkrat dospe do guvernerskega stolčka, ima — rekli bi— najlepšo priložnost dospeti še do predsednika Združenih držav; to izredno čast je doseglo že lepo število bivših guvernerjev.

Nedavno je naenkrat zaslovel najvišji uradnik države Pennsylvania, guverner Pinchot vsled tega, ker se mu je posrečilo preprečiti veliko premogarsko stavko. Stavko so sicer dobili antracitni premogarji, ker imajo 10 odst. povišanje plače; toda pri tem bodo imeli največ profita premogovni baroni, ker prodajejo premóg za $1 dražje pri toni v škodo konzumentov.

Prav in umestno je, da so v tej stavki zmagali premogarji; neprav in grdo pa je, da tako priliko izrabljajo premogovne družbe v svojo lastno korist s povišanjem cene premoga.

Mr. Pinchot bo po zatrdilu senatorjev Pepper in Reeda pri prihodnjih volitvah predsedniški kandidat republikanske stranke. Svojih političnih (kampanjskih) načel ozir.platforme še ni obelodanil. Iz vsega tega se lahko sklepa, da bo njegova platforma povsem osebnega značaja, s tem da je poravnal ono stavko. Nekateri politiki že zatrjujejo, da bo na prihodnji republikanski narodni konvenciji za Pinchota glasovalo vseh 78 delegatov iz Pennsylvanije; toda to število še nikakor ne bo zadostovalo za zmago; treba se bo obrniti še na delegate ostalih držav; predsedniško grozdje za Pinchota je še precej kislo.

Kar je pennsylvanski guverner z dobljeno stavko premogarjev dosegel, bo pokvaril s svojim sovražnim nastopom napram mokračem. Čitali smo, da je zadnje dni Pinchot napovedal neizprosen boj vsem gostilničarjem širom države Penna. Postal je celo tako predrzen, da osebno stika po raznih salonih; v Philadelphiji je vsled tega moralo zapreti že nad 1000 gostiln svoja vrata. Ker živi v Penna. mnogo volilcev, ki ne odobravajo prestroge Volsteadove postave, ti volilci gotovo ne bodo glasovali za guv. Pinchota. Marsikak razsoden politik se je že izjavel, da 18. amendment naravnost krši osebno svobodo Amerikancev. Vsaka politična stranka, ki bi slučajno pri prihodnjih predsedniških volitvah silila kandidata Pinchota v ospredje, — bo poražena.

PRED 150 LETI.

Pred 150 leti je bila glavna kupčija v New Yorku, kupčija s kožuhovino.

Dolžnike se je za kazen zapiralo v ječe.

Predilnega stroja še niso rabili.

Vsak eleganten moški je nosil baroko s cofom.

Tedaj še ni bilo v Združenih državah nobene ljudske knjižnice.

Vse pohištvo je bilo importirano iz Anglije.

V šolah še niso rabili zemljevidov in globusov.

Če je kdo hitro jahal po cesti kakega mesta, je moral plačati 4 šilinge globe.

Porcelanastih krožnikov niso ljudje radi rabili, ker so se na takih krožnikih noži preradi krhali; rabili so lesene krožnike.

Navadni delavec (težak) je bil zadovoljen, če je zaslužil 2 šilinga (25c) na dan.

Čez nobeno veliko reko v Združenih državah še ni bil zgrajen kak most.

Za potovanje iz New Yorka do Bostona se je rabilo šest dni.

Kdor je kritiziral pridigo kakega duhovnika, je bil zato kaznovan.

Peči so bile še nepoznane;vse kuhanje se je vršilo pri odprtem ognju.

Pred poroko.

Mati, zaročencema: "Pomnita, da vama ne bo solnce mladosti in sreče vedno sijalo; zato hranita in varčnjta denar tudi za deževne dneve!"

Zaročenec: "Jaz imam že svoj dežnik."

Zaročenka: "Jaz pa deževni plašč."

Srečni dom!

Želja moja je, da kjer stoji moj dom, naj bi bil tudi tvoj dom in srečen dom vseh naših dobrih prijateljev.

Dom, kjer je 300 solnčnih dni v letu; kjer ti cveto rože skozi celo leto; dom, kjer te budijo ptički vsako jutro s svojim milim petjem; dom, o katerem si niti in nikdar sanjal nisi; — kjer raste vse sadje, najboljše grozdje, fige, oranže, vsaka zelenjava in kjer je le edino največja kraljica olivka (oliva, oljka). Tak krasen dom je tu pri nas v naši solnčnati Kaliforniji!

Cene zemlji se dvigajo. Pišite po Pojasnila še danes na:

FRANK BUDNER

care Western Colonization Co.

CORNING :: CALIFORNIA

JAZ SEM ŽE PRIČEL POSILJATI DAROVE ZA

BOŽIČ

v stari kraj. Ako želite svojcem za ta veliki praznik kaj denarja poslati, jaz hočem za vas vse urediti, samo pošljite mi svoto, katero nameravate nakazati za božično darilo.

Pišite po informacije:

EMIL KISS, bankir

133 Second Ave.,

New York, N. Y.

Izdajujem "afidavite" ali izjave za doprémo rojakov iz kraja. Prodajam šifkarte. Prejemam denar na ulogo.

GLASILO K. S. K. JEDNOTE

Izhaja vsako sredo.

Lastnina Kranjsko-Slovenske Jednote v Združ. drž. ameriških.

Uredništvo in upravništvo:
1004 N. Chicago St. Joliet, Ill.
Telefon 1048.

Naročnina:
Za člane, na leto $1.20
Za nečlane 2.00
Za inozemstvo 3.00

OFFICIAL ORGAN
of the
GRAND CARNIOLIAN SLOVENIAN CATHOLIC UNION
of the
UNITED STATES OF AMERICA
Maintained by and in the interest of the order.

Issued every Wednesday.

OFFICE:
1004 N. Chicago St. Joliet, Ill.
Phone: 1048:

ŠTEVILNE RAZPOROKE IN LOČITVE ZAKONOV V ZDRUŽ. DRŽAVAH.

Washington, D. C.— Baš te dni je urad za ljudsko štetje dovršil svojo poročilo o razporokah in ločitvah zakonov v naši deželi za leto 1922; pri tem je bil jako presenečen, ker se število istih vedno bolj in bolj množi. Vlado je pričelo vsled tega resno skrbeti, ker se ta rak—rana med ameriškim narodom vedno veča.

Državniki in izkušeni možje sedaj razmišljajo kako bi se dalo to perečo rano zaceliti. Prišli so do spoznanja, da tako številne razporoke naravnost uničujejo moralne principe človeške družbe in razdirajo družabno življenje, ki je glavni steber organizirane družbe in dežele. Dalje razmišljajo, na kak način bi zamogel to vprašanje prihodnji kongres izboljšati.

Zadnja statistika kaže, da pride n. pr. v državi Texas na vsakih 5 porok 1 ločitev zakona; tudi v drugih državah to število vedno narašča. Leta 1916 se je računalo 1 razporoko na vsakih deset porok. Lansko leto je bilo v Združenih državah sklenjenih 1,126,418 porok, leta 1916 pa 1,040,684; torej za 85,734 več kot pred 6 leti. Ker znaša število celokupnega prebivalstva več kot pred 6 leti, se more na tej podlagi vpoštevati, da je bilo l. 1922 na vsakih 100,000 oseb sklenjenih 1032 zakonov, leta 1916 pa 1055; torej je to število padlo za 2.08 odst. In vendar je bilo leta 1922 za eno celo petino več razporok in ločitev zakonov kot leta 1916 na vsakih 100,000 prebivalcev.

Največ porok je bilo l. 1922 sklenjenih v državi Maryland, 1539 na 100,000 prebivalstva; temu sledi država Arkansas—1437; Florida —1463; Mississippi—1454. Severna Dakota se ponaša z najnižjim številom 575.

Zdaj pa poglejmo še strašne številke razporok in ločitev zakonov! Lani se je širom Združenih držav istih izvršilo **148,554**;leta 1916 pa samo 112,-036; torej lani za 36,518 več. Na vsakih 100,000 prebivalcev se lahko računa 186 razporok; leta 1916 jih je bilo samo 112; to število se je torej pomnožilo za celih 21.4%.

V državi Texas je bilo lani 12,899 razporok, ali ena na vsakih 5 porok. Tej državi sledi Ilinois z 10,995 razporokami, Ohio 10,132, California 9,227.

V južni Karolini niso našteli nobene razporoke, ker glasom tamošnje državne postave iste niso dovoljene. Najmanj razporok (161) je bilo v distriktu Columbia, ozir. 87 slučajev na 100,000 prebivalcev. V tem pogledu je bila država New York na drugi nizki stopinji— 40 na 100,000 prebivalstva; Severna Karolina je tretja — 50, in Severna Dakota četrta z 51 na 100,000.

Glede razporok in ločitev zakonov prekaša vse ostale države država Nevada. Na 100,000 prebivalcev znaša ondi število razporok 1325; število porok pa samo 1208. V Oregonu se je na vsakih 100,000 oseb razporočilo 999 zakonskih parov, v Oklahomi 262, v Texasu pa 259. Po eno ločitev zakona se računa v distriktu Columbia na 35.8 porok, v New Yorku na 171, v Georgia na 19.4 v Severni Karolini pa na 16.8 porok.

Ameriška kongresna zbornica dela že več let na tem, da bi si sprejelo ustavni amendment glede uveljave enotne postave za ločitev zakonov, ki naj bi bila v vseh državah enaka. Vse to delo je ostalo do danes žal brezuspešno. V kolikor se zamore soditi, bodo v doglednem času tudi nastopile vse velike organizirane cerkvene občine širom držav. Obrnile se bodo na postavni odsek senatske zbornice, da naj se pri prihodnjem kongresnem zasedanju postavo o ločitvah zakonov strogo poostri in vpelje za vse države po enem in istem načinu.

ZAPISNIK

SEJE NADZORNEGA ODBORA "GLASILA K. S. K. JEDNOTE", DNE 10. OKT. 1923.

Predsednik br. Jos. Sitar, otvori sejo ob 10:15 uri dopoldne.

Duh. vodja Rev. Ažbe moli.

Brat gl. tajnik Zalar čita imena prisotnih odbornikov. Navzoči uradniki: Predsednik Jos. Sitar, gl. tajnik Josip Zalar, duh. vodja Rev. Ažbe, predsednik porotnega odbora Martin Težak in predsednik pravnega odbora Jos. Russ.

Predsednik Sitar prečita točko 174 Jednotinih pravil, ki se glasi: "V verskih zadevah je vrhovni nadzornik "Glasila" duhovni vodja. V vseh drugih točkah glede urejevanja "Glasila" ima razsojevati in odločiti nadzorni odbor "Glasila" sestoječ poleg duh. vodje tudi iz glavnega predsednika, glavnega tajnika, predsednika porotnega odbora in predsednika pravnega odbora.

V smislu omenjene točke, sem obvestil brata glavnega tajnika, da skliče za današnji dan sejo, ker se bo pregledalo ponudbe za tiskanje "Glasila" za prihodnja tri leta."

Nato brat predsednik vpraša glavnega tajnika, če je prejel ponudbe od tiskarn in ga pozove, da poroča odboru o razpisu in prejemu ponudb.

Brat Zalar nato poroča kakor sledi:

Brat predsednik in odborniki:—

Tukaj Vam predložim pogodbo za tiskanje "Glasila", ki je bila sklenjena dne 17. nov. 1920 med tiskovno družbo Amerikanski Slovenec" in K. S. K. Jednoto. Iz te pogodbe je razvidno, da ista poteče dne 17. novembra t. l., zaradi tega je bilo treba razpisati novo ponudbo za tiskanje "Glasila" za prihodnja tri leta.

Pri minuli konvenciji je bilo sklenjeno, da nadzorni odbor "Glasila" razpiše ponudbe na šest ugledne slovenske unijske tiskarne. Tiskarna, ki je najcenejša, dobi tiskanje "Glasila" v oskrb.

Sklep konvencije se je vpošteval in po dogovoru z bratom glavnim predsednikom in bratom predsednikom porotnega odbora (člana nadzornega odbora "Glasila"), razpisal sem ponudbe dne 12. sept. t. l. na sledeče tiskovne družbe:

"Amerikanski Slovenec", "Ameriška Domovina", "Edinost", "Glas Naroda".

Razpisana ponudba se je glasila:

Joliet, Ill., 12. sept. 1923.

Gospodje:—

K. S. K. Jednota izdaja svoj lasten list "Glasilo". Ker pa Jednota nima svoje lastne tiskarne, se mora vsled tega za tiskanje Glasila pogoditi z eno ali drugo ugledno slovensko unijsko tiskarno. Sedanja pogodba poteče meseca nov. t. l., zato se tem potom razpisuje ponudbo za tiskanje "Glasila" K. S. K. Jednote za prihodnja tri leta.

Blagovolite nam torej naznaniti ceno, za koliko bi tiskali Glasilo K. S. K. Jednote tedensko 13,500 iztisov, z osmimi stranmi, 7 kolon vsaka stran.

Koliko bi računali za vsakih 100 iztisov tedensko, za slučaj ako bi se število naročnikov zvišalo nad 13,500.

Koliko bi kreditirali Jednoti za vsakih 100 iztisov tedensko, ako bi število naročnikov padlo pod 13,500.

Blagovolite nam naznaniti, za koliko bi tiskali list z 10 pt. črkami in ravno tako zopet z 12 pt. črkami.

Vse ponudbe morajo biti poslane zapečatene na glavni urad Jednote najkasneje do 5. okt. 1923 do 12. ure opoldan.

Ponudbe, ki ne bodo dospele v glavni urad do določenega časa, se ne bodo vpoštevale.

S spoštovanjem,
za tiskovni odbor K. S. K. Jenote:
Josip Zalar, gl. tajnik.

Kakor razvidno se je določilo, da morajo biti vse ponudbe poslane na glavni urad Jednote najkasneje do 5. okt. 1923 do 12. ure opoldan. Pravočasno sem prejel ponudbe od "Amerikanskega Slovenca", "Ameriške Domovine" in "Glas Naroda". Od tiskovne družbe "Edinost" sem prejel ponudbo še le dne 6. okt. t. l. ob osmi uri dopoldne.

Da se ne bo moglo očitati odbornikom, da se pri pregledovanju ponudb ni pravično ali nepristranski ravnalo, zato so vse ponudbe kakor prejete ostale zapečatene. Tukaj Vam predložim pisma kakor sem jih prejel, da se vsak odbornik sam lahko prepriča, da so pisma tukaj pred Vami zaprta, kakor so bila prejeta.

Prej pa ko se pisma odpro in ponudbe pregledajo, si štejem v dolžnost omeniti naslednje:

"Glasilo" kakor se tiska danes je tiskano na osmih straneh in sicer vsaka stran ima šest kolon. Pri minuli konvenciji se je sklenilo, da se sedanje Glasilo Mladinskega oddelka "Angelček" opusti in se v bodoče določi v "Glasilu" mesečna priloga na dve strani za priobčevanje gradiva za članstvo Mladinskega oddelka. Ker sem pa uvidel, da taka priloga bi bila veliko breme za Jednoto, to pa ne samo v finančnem oziru, temveč tudi pri razpečavanju lista, bi delala priloga veliko zapreko, ker bi se morala priloga posebej tiskati in zopet prilagati vsakemu iztisu. Čeravno nisem veščak v tiskovnem oziru, vendar pa smelo trdim, da 13,500 prilog, ki bi se jih moralo posebej tiskati in vsako prilogo posebej pridejati "Glasilu", bi zakasnelo odpošiljatev lista najmanj par dni. Da se pa temu opomore, prišel sem do zaključka, da bi bilo veliko bolj umestno, ako se prilogo opusti, toda velikost lista iz šest kolon premeni na sedem kolon. Sedanje "Glasilo", kakor sem omenil se tiska na osmih straneh v šestih kolonah. Ako se v bodoče tiska list na osmih straneh s sedmimi kolonami, bo Jednota imela tako vsaki teden 8 kolon več prostora v "Glasilu", ali skozi eno leto 416 kolon. Z drugo besedo rečeno, ako se "Glasilo" poveča in v bodoče tiska na sedmih kolonah, se bo lahko porabilo vsako leto za gradivo Mladinskega oddelka 144 kolon, kakor bi se jih dobilo s prilogo, poleg tega pa bo Jednota imela na razpolago še 272 kolon za razno čtivo ali reklame. Vsled tega sem se o tem pogovarjal z bratom glavnim predsednikom in bratom predsednikom porotnega odbora, ki sta se z mojim priporočilom docela strinjala, zato sem tudi v ponudbah označil, da naj se računa za tiskanje Glasila na sedmih kolonah.

S tem sem orisal glavne točke o razpisu ponudb; ako ima kateri izmed bratov odbornikov kaj k temu pripomniti, se prosi da to stori prej ko se ponudbe odpro.

Brat Russ predlaga in brat Rev. Ažbe podpira, da se poročilo gl. tajnika in odbornika Glasila odobri in sprejme.

Brat preds. Sitar odpre nato ponudbe in jih odboru predloži v pregled.

Brat Zalar prečita ponudbe, nakar stavi predlog, da se iste priobči v Glasilu. Predlog podpiran po br. Težaku, soglasno sprejet.

Ponudbe se glasijo:

Chicago, Ill., October 5th 1923.

Mr. Joseph Zalar,
gl. tajnik K. S. K. J.,
Joliet, Ill.

Cenjeni gospod:—

Vaše pismo z dne 12. septembra smo prejeli glede ponudbe za tiskanje Glasila KSKJ. Z ozirom na vaše pismo odgovarjamo, da smo s tiskarno silno zaposljeni. Tiskamo angleški mesečnik poleg dveh slov. kat. nabožnih listov. Zraven svoj list "Edinost" in to je več, kar moremo skoro za enkrat zmagovati s sedanjimi tiskarji in s sedanjo opremo. Če pomislimo, da moramo tiskati mesečnika celih 22,000. na 32. straneh potem še razna druga dela, bi prav težko izdelovali, ako bi sprejeli še Vaše "Glasilo".

Vsled tega ne moremo za enkrat sprejeti, kar blagovolite vzeti na znanje. Radi bi sprejeli, ko bi bili v stanu, ako ne bi bili tako silno obloženi z delom. Prihodnje leto bomo tiskarno razširili in dobili tudi dva nova stroja. Potem pač za prihodnjo dobo bomo radi Vam podali svoje cene, ker bomo opremljeni z vsem potrebnim.

Se Vam najlepše zahvaljujemo za prijaznost in naklonjenost, ki ste jo nam izkazali z Vašo ponudbo, ter se Vam za naklonjenost zlasti pri tiskarskih delih vedno priporočamo.

S spoštovanjem in pozdravom za
EDINOST PUBL. CO.
per: JOHN JERICH.

New York, N. Y. 3. oktobra 1923.

Mr. Joseph Zalar, gl. tajnik,
Kranjsko-Slovenske Katoliške Jednote
1004 North Chicago St.,
Joliet, Ill.

Cenjeni g. Zalar:—

Naša ponudba je za tisk in razšiljanje "Glasila" na osmih straneh, 7 kolon vsaka stran (13 ems pica), enkrat tedensko, stavek 10 in 12 pt obraz črk, za skozi tri leta po $252.00 za vsako izdajo od13 do 14 tisoč iztisov in za vsakih sto več od 14 tisoč pa posebej $1.50 Pri tej svoti je tudi zaračunjeno vse delo za poprave imenika in potrebni odtisi za ekspedicijo.

Rokopis za "Glasilo" moramo imeti sorazmerno vsak dan nekaj in poprave za imenik pa 24 ur predno list izide. O tem sicer ni potrebno pojasnjevati, ker urednik, ki je obenem tudi upravnik že ve za ves red v naši hiši, ki ni nič drugači, kot pa drugje.

V slučaju, da bo naša ponudba sprejeta, potem prosimo, da nas takoj obvestite, da naročimo papir in vse pripravimo, da bo že tako prva številka "Glasila" napravljena v zadovoljnost vseh.

Z odličnim spoštovanjem
za Slovenic Publishing Co.
L. BENEDIK.

Joliet, Ill., dne 4. okt. 1923.

Slavni tiskovni odbor K. S. K. J.,
Joliet, Illinois.

Gospodje!

V odgovor na Vaše cenj. pismo z dne 12. sept. t. l. Vam tem potom podajemo za tedensko tiskanje "Glasila K. S. K. J." skozi bodoča tri leta ponudbo:

13,500 izvodov, osem strani po sedem kolon sedanje dolžine, 12 point črke ali pa 11 point črke kot sedaj v rabi, papir iste vrste kotdosedaj,imenik društev in njih odborov se priobči enkrat mesečno in v vsaki številki najmanj sedem kolon stalnih oglasov brez prememb. Naša cena za tako vsako tedensko izdajo je $248.00 (dvesto oseminštirideset dolarjev).

Ako bi se zahtevalo 10 point črke, bi računali za vsako tako izdajo, kot prej omenjeno, po $252.00 (dvesto dvainpetdeset dolarjev).

Če bi se zahtevalo več kot 13,500 izvodov, bi računali za vsakih nadaljnih sto izvodov po $1.87, ako pa bi se število iztisov znižalo pod 13,500, bi odračunali za vsakih 100 manj po $1.25.

Ako bi sl. odbor želel, da se "Glasilo" tudi v bodoče tiska v dosedanji obliki in velikosti: 8 strani po 6 kolon, ga smo pripravljeni tiskati tedensko za $229.00 (dvesto devetindvajset dolarjev) 13, 500 izvodov. Če se bi število iztisov zvišalo nad 13,500, bi računali za vsakih sto po $1.69, ako pa bi se število izvodov znižalo pod 13,500, bi odračunali za vsakih 100 izvodov manj po $1.20.

Če bi se slučajno zahtevalo rabiti manjše črke, se bi za dotični del računalo posebej za zamudo. Tudi bi se računalo za premembe originala ko je besedilo že nastavljeno. Vse kopije za list morajo biti strojepisne ali pa ponatisek. Polovico copy za strani 2, 3, 4, 5, 6, 7 in 8 mora biti vročeno za izdajo bodočega tedna že v petek ali soboto jutro ob 8. uri prejšnega tedna, a ostalo copy za omenjene strani pa mora biti vročeno upravi tiskarne najzadnje v pondeljek ob 8. uri zj. pred izdajo za isti teden, a copy za prvo stran, kakor tudi vsi odtiski ali proofs do pondeljka večera nastavljenih kolon se mora vročiti v tiskarno urejeno najkasneje do 8. ure v torek pred istotedensko izdajo lista. Ko je že nastavljeno dovolj gradiva za izdajo lista dotičnega tedna, se ne vročuje novo copy za izdajo istega tedna, razun v slučaju potrebe priobčitve kakega posebnega in nujnega uradnega naznanila, katero se sprejme, toda isto ne sme obsegati v isti izdaji lista več kot 20 palcev prostora in se priobči na prvi strani, da ni zamud. Vročeno pa mora biti pred 11. uro zj. v torek pred izdajo istega tedna, ako se zahteva, da mora biti vsaj polovica istotedenske izdaje lista zapeljanega na pošto do večera istega dne.

Poleg tega hočemo izvrševati tudi vse potrebne premembe naslovov naročnikov na imeniku brez posebnega plačila.

Za morebitne zamude v slučaju stavke, izpora, požara ali kakega drugega nepreprečljivega zadržka ali vzroka nam je nemogoče biti odgovornim.

V slučaju, da se cene papirja in tiskarskih ter drugih tozadevnih potrebščin kakor tudi plače vposlencev tiskarne zvišajo tekom obstoja pogodbe, se mora zgoraj omenjene cene primeroma zvišati od časa do časa. Ako se pa cene papirja, tiskarskih in drugih tozadevnih potrebščin ter plače vposlencev tiskarne znižajo tekom obstoja pogodbe znižajo, se znižajo tudi zgoraj navedene cene od časa do časa.

Poštnino za "Glasilo" plača K. S. K. Jednota.

Račun za tiskanje se poravna tekom treh dni po dostavi lista na pošto vsak teden.

Za morebitna nadaljna pojasnila smo Vam na razpolago vsak čas. Zahvaljujoči se Vam za dosedanjo naklonjenost in priporočujoči se tudi za bodočo, ostajamo

Z odličnim spoštovanjem
Tiskarna "Amer. Slovenca"
ANTON NEMANICH, President.

Cleveland, Ohio, 1. oktobra 1923.

Mr. Joseph Zalar,
1004 N. Chicago St.,
Joliet, Illinois.

Spoštovani gl. tajnik:—

Z ozirom na vaš dopis z dne 12. sept. 1923 glede tiskanja "Glasila K. S. K. J." si usoja tiskarna "Ameriške Domovine" staviti sledeče cene in pogoje za tiskanje "Glasila":

13,500 izvodov "Glasila" tedensko, osem strani ena številka, sedem kolon na eno stran, cena za 13,500 izvodov $224.88

V slučaju, da se število naročnikov zviša, bi računala naša tiskarna za vsakih sto izvodov tedensko več $1.67.

Za vsakih 50 izvodov tedensko več $.84

Za vsakih 25 iztisov tedensko več $.42

Nasprotno pa bi tiskarna kreditirala za vsakih 100 izvodov tedensko manj $1.50

Za vsakih 50 izvodov tedensko manj $.75

K. S. K. Jednota

Ustanovljena v Jolietu, Ill., dne 2. aprila 1894. Inkorporirana v Jolietu, v državi Illinois, dne 12. januarja, 1898

GLAVNI URAD: 1004 N. CHICAGO ST. JOLIET, ILL Telefon 1048.

SOLVENTNOST K. S. K. J. ZNAŠA 100.36%.

Od ustanovitve do 1. oktobra l. 1923 znaša skupna izplačana podpora $2,243.451.00

GLAVNI URADNIKI:

Glavni predsednik: Joseph Sitar, 607 N. Hickory St. Joliet, Ill.
I podpredsednik: Matt Jerman, 332 Michigan Ave., Pueblo, Colo.
II. podpredsednik: John Mravintz, 1022 East Ohio St., N. S. Pittsburgh, Pa.
Glavni tajnik: Josip Zalar, 1004 N. Chicago St., Joliet, Ill.
Zapisnikar: John Lekan, 406 Marble St., Joliet, Ill.
Blagajnik: John Grahek, 1012 N. Broadway, Joliet, Ill.
Duhovni vodja: Rev. Francis J. Ažbe, 620—10th St., Waukegan, Ill.
Vrhovni zdravnik: Dr. Jos. V. Grahek, 303 American State Bank Bldg., 600 Grant St. at Sixth Ave., Pittsburgh, Pa.

NADZORNI ODBOR:

Frank Opeka, st. 26 Tenth St., North Chicago, Ill.
Martin Shukle, 811 Ave. "A", Eveleth, Minn.
John Zulich, 6426 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.
John Germ, 817 East "C" St., Pueblo, Colo.
Anton Nemanich, st. 1000 N. Chicago St., Joliet, Ill.

POROTNI ODBOR:

Martin Težak, 1201 Hickory St., Joliet, Ill.
Frank Trempush, 42—48th St., Pittsburgh, Pa.
John Wukshinich, 5031 W. 23. Place Cicero, Ill.

PRAVNI ODBOR:

Joseph Russ, 6519 Bonna Ave., Cleveland, Ohio.
R. F. Kompare, 9206 Commercial Ave., So. Chicago, Ill.
John Dečman, Box 529, Forest City, Pa.

UREDNIK "GLASILA K. S. K. JEDNOTE":

Ivan Zupan, 1004 N. Chicago St., Joliet, Ill. Telefon 1048.

JEDNOTIN ODVETNIK:

Ralph Kompare, 9206 Commercial Ave., So. Chicago, Ill.

Vsa pisma in denarne zadeve, tikajoče se Jednote naj se pošiljajo na glavnega tajnika JOSIP ZALAR, 1004 N. Chicago St., Joliet, Ill., dopise, društvene vesti, razna naznanila, oglase in naročnino pa na "GLASILO" K. S. K. JEDNOTE, 1004 N. Chicago St., Joliet, Ill.

Za vsakih 25 izvodov tedensko manj $.36

Za diferenco manj kot 25 izvodov na teden n. pr. ako je število naročenih izvodov, recimo, 13,476 ali pa 13,524, se računa ista kot za tedenskih 13,500 izvodov, ali z drugimi besedami, cena izdaji se zviša ali zniža le, ako presega znižanje ali zvišanje 25 izvodov na teden ali več od originalne številke 13,500.

Zgoraj omenjene cene se nanašajo na stavek v listu z 10 pt črkami ali pa 12 pt črkami, po želji urednika ali glavnega odbora Jednote.

V zgoraj navedenih cenah je zapopadeno sledeče: ves stavek na linotype z oglasi vred, pol-letni in letni računi, papir, popravljanje mail liste, mailer, ovijalni papir, papir za mail listo, špaga, lepilo, ekspedicija ter oprema in konečno dostavljanje na glavno pošto potem, ko je list v tiskarni končan. Ni pa vključena v tem poštnina za časopis, znamke ali morebitni klišeji, kar mora plačati uprava Glasila KSKJ. ali pa glavni urad Jednote.

Razume se, da v gorenji ceni je zapopadena oblika lista na osmih straneh, sedem standard kolon na eno stran, to je, ena kolona na stran več kot je sedanja oblika Glasila.

Papir, ki se rabi za list je Standard News-print, Canadian Make, znan kot dober časopisni papir, Sheet size 34" v rolah.

Tiskarna "Ameriške Domovine" garantira, da bo časopis točno vsak teden pripravljen za tisk in odpremljen na pošto, kakor bo želela uprava Glasila.

V ceni, kakor je zgoraj označeno, je vključen tudi urad za urednika Glasila. Uprava "American Home Publ. Co." preskrbi za dovolj velik urad, oziroma uradni prostor urednika, kjer ima lahko svoje mize in potrebščine. Urad, kakor luč in kurjava, črnilo za pisavo ter papir za manuskript je brezplačno na razpolago uredniku Glasila do konca tega kontrakta.

V slučaju, da se zvišajo plače tiskarjev za več kot $2.00 na tiskarja na teden, si pridrži tiskarna "Ameriške Domovine" pravico temu primerno zvišati cene za tiskanje "Glasila", in sicer $1.50 od številke na teden za vsak dolar zvišanja nad $2.00 na teden, pri treh stavcih. Ali z drugimi besedami: Trije stavci, ki imajo opraviti pri stavljenju Glasila, bi dobili $6.00 na teden zvišanje plače, vsak $2.00. V tem slučaju bi "Ameriška Domovina" zvišala $3.00 na teden ceno tiskanju Glasila. Ako pa cene, oziroma, plače tiskarjev padejo, je pripravljena tiskarna ravno tako znižati ceno Glasilu v razmerju kakor je zgorej omenjeno. Istinita plača unijskih tiskarjev se lahko vsak čas dožene pri lokalni tiskarski uniji v Clevelandu.

Ker so cene papirju nestalne, je treba tudi omeniti, da v slučaju, da se dvigne cena papirju, se temu primerno dvigne tudi cena Glasilu. V istem slučaju, ako se cene papirju znižajo, je pripravljena tiskarna znižati cene Glasilu. Na zahtevo gl. odbora K. S. K. Jednote je tiskarna pripravljena predložiti račune papirja gl. odboru Jednote, da se gl. odbor prepriča, da je zvišanje ali znižanje cen Glasilu upravičeno.

Da je tiskarna "Ameriške Domovine" računala in gledala na korist K. S. K. J. je razvidno iz dejstva, da plačuje K. S. K. J. sedaj veliko večjo ceno za tiskanje Glasila, dasi je po novem proračunu list v bodoče veliko večji kot dosedaj.

Pričakujoč cenjenega odgovora takoj po odločitvi, se Vam iskreno zahvaljujemo za skazano naklonjenost ter Vas pozdravljamo,

z odločnim spoštovanjem
AMERICAN HOME PUBL. COMPANY,
Louis J. Pirc.

Po prečitanju ponudb se vzame debata, kateri tiskarni naj bi se tiskanje "Glasila" poverilo.

Po daljšem razmotrivanju stavi br. Zalar predlog, da se sklep petnajste konvencije v tem oziru vpošteva in izroči tiskanje Glasila tiskovni družbi "Ameriška Domovina", ki je ponudila najnižjo ceno. Predlog podpiran po bratu Težak-u.

Brat predsednik Sitar vpraša nato brata Zalar-ja, če bo za gl. tajnika Jednote ravno tako prilično kar se uradnih naznanil tiče, ako se bo "Glasilo" tiskalo v Clevelandu, kakor je sedaj, ko se tiska v Jolietu. Brat Zalar omenja, da ne bo tako prilično.

Rev. Ažbe priporoča, da se vpoštevajo stroški, ki bodo med glavnim uradom in upravništvom ter uredništvom, ako se tiska Glasilo v Clevelandu.

Brat Težak povdarja, da naj se sklep konvencije vpošteva.

Brat predsednik Sitar naznani, da bo dal predlog brata Zalar-ja na glasovanje in vsak odbornik, ki je za predlog naj glasuje z "ja" proti "ne".

Vrši se glasovanje: Sitar "ne"; Rev. Ažbe "ne"; Težak "ja"; Russ "ja", Zalar "ja".

Ponudba tiskovne družbe "Ameriška Domovina" sprejeta.

Brat Zalar predlaga, da odbor pooblasti dva člana nadzornega odbora "Glasila", da pripravita in podpišeta pogodbo med K. S. K. Jednoto in tiskovno družbo "Ameriška Domovina." Predlog podpiran po Rev. Ažbetu, soglasno sprejet.

Rev. Ažbe predlaga in brat Težak podpira, da se v ta namen pooblasti glavnega predsednika in glavnega tajnika Jednote. — Sprejeto.

Predsednik Sitar vpraša kako bo z urednikom, bo li mogoče urejevati Glasilo, ako živi v Jolietu, ali se bo moral preseliti v Cleveland.

Brat Zalar omenja, da bo težavno list urejevati, razun da se urednik nahaja tam, kjer se list tiska. Priporoča pa, da naj bi se zadeva natančno preiskala in če mogoče, da bi brat urednik ostal v Jolietu.

Rev. Ažbe predlaga, za slučaj, ako bi se na vsak način moralo uredništvo in upravništvo premestiti v Cleveland, da se bratu upravniku in uredniku plača vožnje stroške iz sklada Glasila. Predlog podpiran po br. Russ, soglasno sprejet.

Brat predsednik vpraša ako ima še kateri izmed odbornikov kaj za omeniti. K besedi se oglasi brat Zalar.

Cenjeni odborniki:—

Kot član nadzornega odbora "Glasila" Jednote in glavni tajnik, ki opravljam finančne posle, v zvezi z Glasilom, Vam tukaj podam gotove točke v razmotrjvanje. Prej pa ko nadaljujem, hočem omeniti, da s točkami, ki Vam jih tukaj predložim, ne mislim kratiti pravic ne enemu in ne drugemu uradniku Jednote, še manj pa zvračati kako sumnjo na tega ali onega odbornika. Kar Vam bom tukaj predložil, storil bom to z najboljšim namenom, brez kake osebne mržnje ali sumnje. Govoriti hočem nepristranski s trgovskega in ekonomskega stališča.

Dokler sem v smislu pravil odgovoren za gotovo poslovanje pri Glasilu in nočem, da bi se mi pri prihodnji konvenciji predbacivalo, da se pri gospodarstvu Glasila ni pravilno ravnalo, ter da se bo natančno znalo koliko dobička ali izgube je pri Glasilu od časa do časa, zato priporočam odobritev naslednjih točk:

1.) Upravnik Glasila, mora koncem vsakega meseca izstaviti in predložiti gl. tajniku Jednote natančen seznam vseh v Glasilu priobčenih oglasov, zahval, objav oziroma plačanih priobčil s popolnim imenom oglaševalcev.

2.) Poleg vsakega plačanega priobčila mora biti označena palčna velikost istega.

3. Natančna označba so li priobčila plačana ali ne.

4.) Označena mora biti cena, koliko se je za oglas, zahvalo, objavo ali priobčilo računalo.

5.) Nadzorni odbor Glasila naj določi ceno, po kateri se bo priobčilo oglase in druga priobčila v Glasilu.

Iz preje označenih podatkov se bo zamoglo sestaviti natančno poročilo, koliko prostora se je v Glasilu porabilo za razne oglase in priobčila; koliko se je za iste prejelo; ter kdo je plačal, in kedo ni plačal. Iz tega se bo lahko sklepal račun, ki bo kazal tudi dobiček ali izgubo pri Glasilu.

Brat Russ predlaga in Rev. Ažbe podpira, da se po br. Zalar-ju predložene točke sprejmejo.—Soglasno sprejeto.

Rev. Ažbe predlaga in br. Težak podpira, da naj se računa za nestalne oglase in priobčila po 60c od palčne velikosti, za stalne oglase in priobčila naj se računa 45c od palčne velikosti. Predlog soglasno sprejet.

S tem je bil dnevni red izčrpan, nakar brat predsednik zaključi sejo ob dvanajsti uri opoldan.

Joseph Sitar, gl. predsednik. **Josip Zalar**, gl. tajnik.

FINANČNO POROČILO K. S. K. JEDNOTE ZA MESEC SEPTEMBER 1923.

Asesment št. 9—23.

Dr. št.	ases. 9-23.	Smrtnine.	Poškod.	Bol. pdp.
1.	353.87			
2.	795.74			
3.	239.44			
4.	193.31			
5.	242.69			
7.	795.06			
8.	195.86			
10.	32.59			
11.	175.14			22.00
12.	433.07			
13.	94.62			
14.				112.00
15.	494.18			
16.	198.52			
17.	53.17			35.00
20.	186.24			
21.	122.02			
23.	130.64			58.00
24.	9.71			
25.	716.00			
29.	702.67			
30.	519.62			175.50
32.	140.46			
33.	214.32			
38.	186.41			
39.	28.34			
40.	181.95			
42.	394.19			
43.	193.70			
44.	317.41			
45.	103.01			44.00
46.	110.90			
47.	166.01			
49.	93.60			29.00
50.	503.73			
51.	84.60			
52.	261.47			66.00
53.	326.25			
54.	125.01			33.00
55.	195.96			31.00
56.	340.43			33.00
57.	170.38			
58.	158.35			28.00
59.	491.74			95.50
60.	81.83			
61.	168.00			
62.	38.85			
63.	346.49			
64.	138.92			
65.	241.95			
69.	58.68			8.00
70.	143.46			
71.	19.96			
72.	235.80			46.50
73.	58.48			
74.	135.45			22.00
75.	98.36			52.00
77.	245.09	1,000.00		
78.	305.44			
80.	324.88			
81.	312.73			
84.	20.05			33.00
85.	91.65			
86.	144.76			30.00
87.	167.51			
88.	63.31			24.00
89.	161.85			
90.	61.86			
91.	160.55			
92.	131.14			
93.	193.46			
94.	87.95			112.00
95.	146.83			
97.	44.00			
98.	99.49			
101.	102.51			
103.	195.87			
104.	92.03			
105.	89.92			
108.	199.69			
109.	60.30			
110.	103.37			
111.	125.55			
113.	100.51			
115.	190.80			
118.	42.20			
119.	62.16			
120.	267.85			
121.	52.70			
122.	61.79			
123.	115.43			
124.	14.88			
126.	27.68			
127.	178.13			
128.	82.60			
130.	10.07			
131.	260.26			51.00
132.	147.24			21.00
133.	24.31			
134.	98.26			
135.	138.43			
139.	49.77			
140.	36.31			
143.	39.42			
144.	221.06			
145.	55.40			
146.	196.94			
147.	90.64			
148.	136.54			
150.	119.10			
152.	108.40			
154.	18.68			
156.	156.18			
157.	95.06			
158.	26.93			
160.	73.75			66.00
161.	35.60			
162.	505.28			
163.	384.30	1,000.00		
164.	143.42			29.00
165.	72.95			
166.	58.99			
167.	22.59			
168.	117.05			20.00
170.	20.46			
171.	68.76			
172.	120.20			
173.	68.52			
Skupaj	$ 21,888.00	$ 2,000.00		$ 1,276.50

Preostanek 1. septembra 1923 ..... $ 1,067,650.48

Prejemki tekom meseca septembra 1923.

Prejeli od društev	$21,888.00	
Obresti	$ 1,824.09	$ 23,712.09
		$ 1,091,362.57

Izplačali:

Posmrtnine	$ 2,000.00	
Centralne bolniške podpore	1,276.50	
Upravni stroški	$ 3,119.97	$ 6,396.47

Preostanek 30. septembra 1923 ..... **$ 1,084,966.10**

Josip Zalar, gl. tajnik.

Joliet, Ill., 1. okt. 1923.

Priseljevanje v septembru.

Po uradnih številkah Generalnega priseljniškega komisarja v Washingtonu je bilo od 1. do 13. septembra t. l. v Zedinjene države pripuščenih 480 Jugoslovanov, oziroma oseb, ki so bile vštete v našo kvoto.

V bolnišnici na Ellis Island je okrog 400 bolnih priseljencev raznih narodnosti. Zdravniški načelniki pravijo, da je to normalno stanje in da ni nalezljivih bolezni med izseljenci, ki sedaj prihajajo iz Evrope.

Na cesti.

Meščan policaju: "Vidite tamkaj je moj avtomobil, katerega mi je neki črnec ukradel.

Policaj: "Takoj ga aretiram."

Meščan: "Počakajte še toliko časa, da bo gumijast obroč na kolesu z zrakom napolnil."

Okrog 5 odst. produciranega niklja (kovine) prihaja iz kanadskih rudnikov.

ZAHVALA.

Mr. Alois Skulj,
323 Epsilon Place,
Brooklyn, N. Y.

Cenjeni:—

Tem potom Vam naznanjam, da sem poslano harmoniko sprejel in sem prav zadovoljen, tako da bom vse harmonikarje kar jih poznam nagovarjal, naj si od Vas naroče novo harmoniko. Ako Vas je volja, dajte to v list.

Josip Kučič,
E. Pittsburgh, Pa.

Vašo harmoniko sem prejel, se mi zelo dopade, ker ima lep glas, sem zelo zadovoljen.

John Stefe,
Export, Pa.

Poslano harmoniko prejel in sem zelo zadovoljen; lepa hvala Vam.

Joe Elasek,
Barton, Ohio.

VESTI IZ JUGOSLAVIJE

Smrtna kosa.

Iz Maribora poročajo: Ko je raz mestno hišo zaplapolala žalna zastava in so ljudje ugibali, kaj to pomeni, ni nihče slutil, da visi zastava v spomin prerano umrlega občinskega svetnika, ki je še te dni preje v občinski seji stavil svoje predloge in ki je običajno s svojim stvarnim nastopom, ki je imponiral tudi političnim nasprotnikom, zastoppal demokratsko stranko. In ko se je doznalo, da je umrl starosta Mariborskega Sokola dr. Sernec, ljudje kar niso mogli verjeti. Kolikor se je dalo v prvem hipu ugotoviti, je pokojnik trpel na vnetju slepiča in je dne 14. septembra šel v bolnišnico, kjer je bil kmalu nato operiran. Kdor je poznal visokorastlega krepkega moža v najlepših letih, ni mogel slutiti, da nosi v sebi kal prezgodnje smrti. Odveč bi bilo posebej omenjati, da je pokojnik čian ene najstarejših slovenskih rodbin Spodnje Štajerske.

V Ljubljani je umrl po dolgi mučni bolezni Alojzij Jesenko, trgovec in posestnik na Starem trgu. Pokojnik je bil iz znane ljubljanske narodne Jesenkove rodbine. V mlajših letih je bil dober telovadec in odličen član ljubljanskega sokolskega društva. Bil je navdušen narodnjak in naprednjak starega kova, ki je rad podpiral razna narodna, kulturna in politična društva. Ko se je osnovalo "Šentjakobsko gospodarsko društvo", je bil dolga leta njega odbornik in do zadnjega njega član. Kot trgovec je bil izredno marljiv in podjeten. Z neumornim svojim delom si je ustvaril cvetoče podjetje. Bil je mož poštenjak, ki so ga spoštovali vsi, ki so ga poznali. Zapušča vdovo in tri otroke.

Dva zidarja sta se ponesrečila.

Pri delu sta se težko poškodovala na glavi Valentin Delavec in Jernej Vipavc, zidarja iz Cerkelj na Gorenjskem. Morala sta iskati pomoči v ljubljanski bolnišnici.

Velika nesreča v D. M. v Polju. Ponesrečilo se 10 otrok.

V nedeljo 16. septembra se je dogodila v Devici Mariji v Polju velika nesreča, ki bi kmalu zahtevala težke človeške žrtve. Očividec tega dogodka opisuje: Dne 15. sept. so dobili v Devici Mariji v Polju nove zvonove. Cerkvena slavnost je bila kot običajno spojena s streljanjem s topiči. Ves dan je pokalo in grmelo iz malega topiča, ki je stal tik pred vaškim pokopališčem. Bilo je nekako ob 17. uri (5. popoldne), ko se je pomikal neki pogreb na pokopališče. Ljudje in drugi pasanti so prosili 19-letnega Klemenčiča, ki je opravljal streljanje, da bi prenehal vsaj za časa pogreba z nepotrebnim pokanjem. "Zdaj bom pa nalašč!" je odvrnil cinično Klemenčič in je šel na pokopališče, kjer je imel spravljene na nekem grobu patrone in smodnik ter je začel polniti patrone vpričo cele skupine mladih radovednih otrok, ki so se zbrali blizu groba. Pri polnjenju patrone pa je nenadoma odletela iskra v poleg stoječo 15 kg. vsebujočo vrečo smodnika. Nastala je strahovita eksplozija in prizor, ki se je nudil očem gledalca, je bil nepopisen. Ozračje so prestrelili obupni kriki po tleh se valjajočih gorečih otrok. Nad pokopališčem se je valil gost dim in ljudi se je polastila mrzlična panika, ki je bila spremenjena od krikov nesrečnih in obupnih mater. Nekatere ženske so kar norele v prvem hipu. Ko se je pogla prva panika, so začeli obvezovati nesrečne otroke, od katerih pa k sreči ni bil nobeden težje poškodovan. Poškodovani so bili: Valentin Klemenčič, Stanko Bobnar, Franc Šašek, Anton Cimerman, Albin Zabukovec, Ivan Oblak, Viktor Vokavšek, Jakob Anton, Franc Dov in Boštjan Žagar. Vsi so bili prepeljani v bolnišnico. Obžgani so večinoma po obrazu, rokah in nogah.

Železniška nesreča v Zidanem mostu.

V nedeljo 16. septembra zjutraj ob 6. uri je zapeljal tovorni vlak, ki prihaja iz Zagreba, na zaseden tir v Zidanem mostu. Pri tem se je zaletel v na progi stojičo garnituro železniških voz. Dva stroja sta bila pri tem precej poškodovana, razbitih pa je bilo osem vagonov. Materijalna škoda je zelo velika. Človeških žrtev ni bilo. Uvedli so preiskavo, kdo je kriv nesreče.

Štiridesetletnica mature. Abiturienti leta 1883. ljubljanske višje realke so imeli tu 9. sept. svoje praznovanje. Rano zjutraj tega dne, so se zbrali s cvetjem okrašeni Št. Florijanski cerkvi, kjer je opravil sv. mašo g. kanonik dr. Mihael Opeka. Jubilanti so v sladkih spominih zlate mladosti preživeli potem skupaj celi dan. Maturiralo jih je 13, dva sta po končanih visokošolskih študijah umrla, ostali so sledeči: Prof. Albin Belar, dež. šolski nadzornik v p., upravitelj observatorija na Vrščeh, prof. ing dr. Maks Fabiani, arhitekt v Gorici, Jožef Kolenc, brat pri jezuitih v Kalksburgu, ing. Jožef Kordin, predsednik drž. železnic v p. na Dunaju, Janez Kovač, fin. rač. nadsvetnik v p., Pšata pri Ljubljani, Jožef Lisec, geometer, Lancaster Pa. U. S. A., ing. Rudolf Machnitsch, dvorni svetnik, načelnik oddelka obnovitvenih del v Tolminu, Mirko Malovrh, višji nadzornik v Ljubljani, Matevž Pogačnik, poštni uppravitelj v Ljubljani, Karl Schlechan, inšpektor v Ljubljani, ing. Gustav Stedry, višji inšpektor telegrafa v Trstu. — V inozemstvu živeči kolegi niso bili prisotni pri slavlju, pač pa so se vsi zglasili s pozdravi pismenim potom. Od nekdanjih profesorjev živi tu še g. vladni svetnik prof. Andrej Senekovič, kateremu se je deputacija jubilantov poklonila.

III. ljubljanski velesejm zaključen. Dne 12. sept. je bil III. ljubljanskim velesejm zaključen z izbornim uspehom. Sejm je obiskalo okrog 140,000 vbiskovalcev, ali za 20,000 obiskovalcev več kot lanski velesejm. Vseh kupčij v raznih panogah in dustrije je bilo sklenjenih za K 1,364,400,000 (nad 1 milijardo kron) ali za 24,400,000 K več kot leta 1922.

Josip Stritar obhajal zlato poroko.

V soboto, dne 15. septembra sta praznovala pesnik Josip Stritar in njegova preblaga soproga v Rogaški Slatini zlato poroko.

Škofijska kronika.

Za župne upravitelje so bili imenovani: Franc Šmit, župnik v Podlipi, v Št. Gotardu; Franc Šušteršič, beneficiat na Vačah v Podlipi; Ivan Sadar, kaplan v Kranju, na Koprivniku v Bohinju; Ivan Drešar, župni upravitelj na Sv. Planini, na Sv. Gori; za ekspozita: Jožef Koželj, župni upravitelj na Sv. Gori, v Št. Vidu pri Brdu; Rudolf Potočnik, kaplan v Šenčurju pri Kranju, v Davči (ž. Sorica).

Kanonik Jožef Mešiček umrl

Dne 10. septembra ob 8. zvečer je umrl v Brežicah gospod Jožef Mešiček, častni kanonik, dekan, mestni župnik, knezoškofijski duhovni svetnik, član okrajnega šolskega sveta, ravnatelj posojilnice, načelnik kmetijske podružnice itd.. Pokojni se je rodil 18. marca 1865 v Sevnici. V mašnika je bil posvečen 18. julija 1887. Bil je daleč naokoli zelo priljubljen in visoko spoštovan.

Smrtna kosa.

Umrla je v Nemški vasi pri Ribnici po dolgem bolehanju gospa Marija Češarek, mati g. župnika Fr. Češarka na Brezovici.

— Umrla je v pondeljek, 17. sept., v Moškanjcih gospa Liza Vesenjak, p. d. Filpova mati narodnega poslanca prof. Ivana Vesenčaka.

Umrli so v Ljubljani.

Socij Tihon, kovač, 26 let. — Ivan Cunder, delavec, 33 let. — Ivanna Prošek, žel. skladiščnika vdova, 55 let. — Marije Mihelčič, žena umirovljenega nadkurjača, 82 let. — Andrej Peternelj, hiralec, 84 let. — S. Marija Nikolaja Smerdelj, usmiljenka, 33 let. — Josip Žun, dninar, 52 let. — Leon Maccoratti, žel, revident, 45 let. — Uršula Kržič, posestnica, 64 let. — Ivan Puc, slikarski mojster, 50 let. — Neža Drenik, užitkarjeva žena, 48 let. — Škerjanc, kurjač v pok. in posestnik, 71 let. — Ana Jug, učiteljica, 46 let. — Frančiška Majnik, posestnica, 48 let. — Franc Šter, kovač, 371 et. — Neža Bizjak, posestnikova žena, 46 let.

Samomor.

Dne 14. septembra zvečer se je ustrelil v hotelu Lloyd abs. tehnik Feliks Šuflaj. Krogla je, kakor je ugotovil policijski zdravnik dr. Avramovič, prodrla srce. Samomorilca so prepeljali v mrtvašnico k Sv. Krištofu. Policijska komisija je ugotovila, da je bil Šuflaj, sin pokojnega sodnega svetnika Šuflaja in sorodnik ministra n. r. Puelja, morfinist, kar je njegovo odporno silo zelo zmanjšalo, toda najbrž si je mlad mož poiskal tak konec, ker je iskal službe in je nikjer ni dobil ter je večkrat svojim znancem plakajoč zatrjeval, da se bo usmrtil, če ne bo dobil v kratkem službe.

Slike iz Belokrajine

(Spisal dr. Franjo Ogrin)

B) Vode.

II. Drugi kraji.

Stari trg se dviga visoko nad Kolpo, na katero se ti nudi prekrasen pogled. Oblika hiš, ki stoje lepo po vrsti na obeh stranch deželne ceste, kaže, da je starejši kraj, ki si je pridobil tudi trške pravice. V poljanski dolini je še omeniti Predgrad, od koder je enak diven razgled doli na Kolpo, vas Dol in preko na hrvatske hribe. Tam stoji graščina kneza Karla Auersperga izza davnih dni. Iz Starega trga v Predgrad prideš v pol ure, od tam v Dol, kamor vodi nova lepa pot v velikih serpentinah, pa v desetih minutah. Ta vasica leži v kotu med črnomoljskim in Kočevskim polit. okrajem, stisnjena med hribovje in Kolpo.

V dobrih dveh urah hoda v nasprotni smeri (proti jugovzhodu) prideš iz Starega trga v Vrh, tudi Sinji vrh. Leži na obronkih hribov, visoko nad Kolpo in ti odpira daljni razgled, baje tje do bosanskih gor. Z vrha imaš še 10 km — pot gre večinoma navzdol—do prijazne Vinice. Trg je ličen in se vidi s holmca, na katerem stoje lepe, bele hišice, doli na Kolpo. Zanimivosti stara (rimska) grobišča v okolici, v Ogulinu in na gori Žeželj, kjer je slovita božja pot. Tik nad Kolpo je še ohranjen stari grad grofov Frankopanov, popravljen po sedanjem lastniku.

Na Vinici je tekla zibelka učitelja in pedagogu Ivan Tomšiču ter našemu odličnemu pesniku Otonu Zupančiču. Na Vinici je sedež župnije nem. vit. reda.

Ko si ogledaš Vinico in se poveseliš v ondotni prijetni družbi, imaš dvojno izbiro priti v Črnomelj. Ako greš po ravni deželni cesti, prideš v ljubki Dragatuš s krasno dvostolpno cerkvijo, vidiš na zapadni strani od tam razvalino grada Turn, v Lozi že blizu pa cigansko naselbino 4 hiš. Ako pa hočeš vzeti bolj hribovsko pot pod noge, jo mahneš ob Kolpi črez Preloko. Pot te pripelje na Hrvatsko, četudi si še vedno na Kranjskem, greš namreč skozi hrvatski Marindol in prideš za tem v Adlešiče, kjer pase ovce že nad 26 let dušni pastir Ivan Sašelj, ki je spisal kot najboljši poznavalec belokranjskih šeg in navad "Bisernice", zgodovino adlešičke fare in več manjših spisov o Belokrajini. Če hočeš nameriš korak skozi Griblje, rojstni kraj dr. Nika Zupaniča, ki je med svetovno vojno v inozemstvu z vnemo deloval za Jugoslavijo.

III. Metliški sodni okraj.

V pol uri te popelje vlak iz Črnomelja v Metliko, največji belokrajinski kraj. Šteje 1365 ljudi in se nahaja ob državni cesti, ki vodi iz Novega mesta v Karlovec. V Metliki je sedež okrajnega sodišča, davčnega urada in župnije (obenem dekanija za Belokrajino) nem. vit reda. Zanimivosti staro, dvonadstropno župnišče s prostornimi, lepimi sobami. Kot last nem. vit reda se zove Komenda, po župnem predstojniku proštu pa proštija. Dalje velika župna cerkev, stari grad, kjer je nastanjeno okr. sodišče, občinska hiša, ki hrani listine in ljudska šola.

Lega mesta na višinskih obronkih kaže, da se ni zidalo za lepoto, ampak da so gledali pri tem, da bodo njegovi stanovalci bolj na varnem pred sovražnimi napadi. Primernejši prostor, ki bi nudil lep razgled in dal možnost razvoja bi bil severno od sedanje Metlike, ob pristavah proti Suhorju.

Kljub temu da je imelo mesto ugodno obrambno lego in je bilo zavarovano z obzidjem, so ga Turki večkrat zavzeli, požgali in uničili. Kronist poroča natanko o tem.

Metlika pa se je sicer, ker je bila torišče prometa med Dolenjsko in Hrvatsko (ob drž. cesti) lepo razvila in šteje več imovitih meščanov, trgovcev in obrtnikov.

Mesto je oddaljeno četrt ure od hrvatske meje.

Ko si enkrat v Metliki, si boš ogledal malo še bližnjo in daljno okolico. Najkrajši sprehod imaš za mestnim mlinom v Rozalnice, kjer je prebival bivši deželni poslanec Martin Matjašič. Tam je pri Treh farah — ime je odtod, ker so tam tri cerkve druga zraven druge, v katerih se je najbrže opravljalo trojno bogoslužje rimsko-katoliško, unijatsko in pravoslavno— sloveča božja pot, kjer se zbere vsako leto med 24. in 31. avgustom na tisoče slovenskega in hrvatskega naroda.

Ako hočeš iti malo dalje, jo mahneš iz Metlike po deželni cesti proti Črnomlju. Tu prideš v Podzemelj (župnija nem. vit. reda), nad katerim je nekdaj stal, na sedaj popolnoma z gozdom zaraščenem hribčku gradiček. Pod njim je širna trata proti Lahinji, na kateri so se baje vršili v davnini hudi boji. Pravljica govori o Hunih.

Če hodiš še kakih 25 minut proti Črnomlju, prideš v Gradac. Tam stoji na polotoku, ki ga tvori Lahinja, visok, vitek grad, sedaj last Emanuela Kuhnela. V grajskem vrtu je lep nagrobni spomenik, pod katerim počiva grajska hči, ki jo je vrgel razjarjeni oče, ker nihotela vzeti moža po njegovem okusu, raz grajskega zidovja v vodo. Po drugem sporočilu je tu pokopan grajščak s konjem-ljubljencem.

V Gradcu so bile pred 50 leti velike fužine— last grajščakov — v katerih so se izdelavale med drugim tudi kroglje. Železo so kopali blizu Metlike, Premog pa so dobivali na Kanižarici pri Črnomlju. Pol ure od Gradaca proti severu je dobro ohranjen grad Krupa s slavno preteklostjo.

Ko si vse to ogledal, se odpelješ z vlakom nazaj v Metliko. Drugi dan kreneš lahko proti Gorjancem po državni cesti proti Novemu mestu. Pot se dviga in dviga, na levi te pozdravlja s trnjem in vrtovi obdana Lokvica, kjer je bil rojen bivši deželni glavar kranjski Fran Šuklje. Čim višje prideš, tem lepsi razgled se te odpira po Belokrajini, zlasti pa s Suhorja izpred dvostolpne cerkve, kamor prideš v poldrugi uri. Ako si dober pešec in ti ni za vožnjo z vlakom, jo mahaš do vrha (do "Vahte") Gorjancev, od koder se zopet diviš na krasnemu razgledu. Od tam greš dol v Novo mesto ali pa proti prijaznemu Semiču pod semiško goro, skozi katero vodi predor belokranjske železnice.

II. DEL.

Jezik in verstvo.

Prvo, kar nas zanima pri vsakem narodu oziroma narodni veji, so razen zgodovine in kulture jezikovne in verske razmere.

Belokranjsko ljudstvo je seveda slovensko. Vendar se je naštelo pri ljudskem štetju leta 1921. tudi 554 Nemcev in 725 Srbo-Hrvatov. Nemci so naseljeni ob meji proti kočevskemu in deloma novomeškemumu pol. okraju in sicer v krajih: Verčice, Kot, Rodine, Stražni vrh, Maverln, Brezovica posamič, kompaktno in skoro izključno pa v občini Planina. Za Srbo-Hrvate so se dali zapisati posamezni prebivalci v občinah: Radovica, Suhor, Metlika, Vinica in potem vsi prebivalci vasi Bojanci (Bojančani) v občini Adležiče.

Belokranjci sami se ne prištevajo k Slovencem, ampak k Hrvatom, ker pravijo prebivalcem onkraj Gorjancev 'Kranjci'; n. pr.: Kranjec, trgovec s Kranjskega je bil.

Ta pojav je naraven, ker je imelo belokranjsko ljudstvo do otvoritve belokranjske železnice, posebno okrog Metlike in ob Kolpi, več stikov s Hrvatsko, ko s Kranjsko in je zahajalo po razno blago in na semenj zlasti v Karlovec.—

V verskem oziru nudi Belokrajina precej pisano podobo. Poleg katoličanov rimskega obreda, ki tvorijo preteženo večino, živijo namreč tudi katoličani grškega obreda ali zedinjeni Grki (unijati) in to po občinah: Metlika, Drašici, Radovica in Suhor. Njih število znaša 335.

Pravno vprašanje, ali spadajo unijati k dotičnim belokrajskim rimsko-katoliškim župnijam ali pa k grško-katoliškim župnijam v Dragi in Kaštu v Žužemburku, še ni rešeno.

Ponavlja se vedno, kadar je treba izterjevati biro ali prispevke za popravila unijatskih cerkva in za župnišče. Ako so kranjski unijati pripadniki hrvatskih unijatskih cerkva, potem je ta dolžnost nesporna, v nasprotnem slučaju pa ta dolžnost ne obstoji.

Ko se je pred leti popravljala župna cerkev v Dragi, so sicer oblasti veliko pisarile sem in tje ter izterjavale prispevke, načelno pa se pravna stran vprašanja vendar ni rešila.

Sicer pa se udeležujejo kranjski unijati čedalje bolj bogoslužja v rimskih cerkvah, v katerih okolišu stanujejo in tudi matične knjige se deloma za nje tam vodijo.

Tako bo dejansko stanje sčasoma dobilo tudi pravno upravičenost in obveljala bo tudi za državno pravo odločba rimskokatoliških cerkva, v katerih območju živijo.

Pravoslavni kristjani pa so razen 15 oseb v občini Vinica in 7 raztresenih, glasoviti prebivalci v Bojancih, ki spadajo neovrženo pod pravoslavno župnijo Marindol na Hrvatskem. Njih skupno število znaša 228.

Unijati in pravoslavni niso prvotno ljudstvo v Belokrajini, ampak so naseljenci iz Bosne in njenih obmejnih krajev. To so Uskoki (pribegi), ali Vlahi, o katerih se je že toliko pisalo.

Da so se izselili iz svojih starih južnih selišč, za to se navaja več vzrokov: Vsled preganjanja po Turkih so se pomikali čedlje bolj proti severu, iskajoč varnejših krajev. Po nekih trditvah so pa prebežali Uskoki v severne kraje raditega, ker so jim Turki prišli na sled, da vohunijo za kršćanske vojske.

V Belokrajini so se naselili najgostejše po obronkih Gorjancev, ki se prav po njih imenujejo tudi Uskoki. Posamezne družine pa so zašle daleč v sredino črnomaljskega okraja. To dokazujem n. pr. z imenom vasi Lahinja, ki se nahaja v občini Planina in v občini Butoraj. Enako ime (Lahinja) ima tudi rečica, ki teče po sredi Belokrajine. V poljanski dolini se nahajajo družinska imena Bižal (bežal), Štrk (Štrkati — teči, bežati).

Uskoki, prišedši iz Like, so posedli posestva grofov Zrinjskih in Frankopanov na bližnjem Hrvatskem. Da je segla njih severna veja tudi na Kranjsko, je dokaz, da so bili predvsem frankopanski grofje tudi gospodarji v krajih, ležečih na kranjski starni Kolpe. Potomci teh naseljencev— naseljevanje je posebno pospeševal Jurij Lenkovič — so današnji Bojančani v občini Adlešiče.

Po naselitvi Uskokov (o onih v Žužemburku in na bližnjem Hrvatskem ne govorimo) se je začela asimilacija mej njimi in prvotno naseljenim ljudstvom v dvojnem pravcu, v jezikovenm in verskem.

Ker so tvorili novi naseljenci manjšino, ni čudno, da so prevzeli sčasoma narečje starih stanovnikov, ti pa od njih le posamezne besede in zlasti naglas. Ta vpliv pa se je ohranil J krepilo ga je občevanje z obmejnimi Hrvati — tudi v krajih, kjer danes ni nobenega sledu o več o Vlahih.

Vendar pa je pripoznalo pri ljudskem štetju leta 1910. še 41 oseb srbsko-hrvaščino kot občevalni jezik.

Menim, da je morala biti pretežna večina Vlahov unijatske veroizpovedi, ker drugače bi se bili pravoslavni tudi kje drugje ohranili kakor le v Bojancih. Mnogo unijatov pa se je podvrglo—zlasti oni, ki so prišli v dolino—rimskemu obredu.

Do malega pa so obvarovali svoj prvotni značaj glede jezika in popolnoma glede vere Bojančani. Zato so se smatrali od nekdaj bolj za Srbe kot za Slovence in Avstrijce. K temu pa je pripomogla tudi lega njih selišč sredi šum in daleč od drugih krajev.

Tvorili so tedaj nekak most k južnim srbskim bratom in bili simbolj ujedinjenja vseh treh jugoslovanskih plemen.

4 leta v ruskem ujetništvu

Piše Josip Grdina, West Park, O.

(Nadaljevanje.)

Prazni strelski jarki. V Kantimirovem. Na vlaku med kozaki. Brez voznega listka. Vse dobro in posrečeno!

Vreme je postalo mirno in solnce je prijazno zasijalo, ko sva jo z Ukrajincem krepko mahala proti mestu Kantimirov. Opoldne sva dospela že do pogorja v neposredni bližini mesta, vsled česar je bilo treba iti malo navkreber. Ko sva pričela iti v klanec, začujeva žvižganje lokomotive. — "Aha! Kmalu bova v Kantimirovem," sva vzkliknila oba hkrati, kajti žvižganja iz lokomotive sva to lahko sklepala. Tako sva bila vesela, da sva celo za trenutek pozabila, da morava še prej prekoračiti "fronto". Bele gvardje. Kako se nam tam obnese, — bogve?

Počasi sva stopala po klancu ter gledala naokrog, če je kje kak vojak; pa ni bilo nikogar. Dospevša na vrh klanca sva jo zavila po ravni cesti ter kmalu zatem dospela do onih nesrečnih strelskih jarkov (zakopov) prepreženih z bodečo žico, toda vojaka pa nisva opazila nobenega. Menda so skriti v jarkih? Bila sva vsled tega v velikih skrbeh, kaj bo, če naju vojaki zagrabijo! Kaj bo, če se uresničijo besede onega moža, da tudi naju ustrele, kot so ona dva reveža (vračajoča se ruska vojna ujetnika). S strahom sva stopala naprej.

Prišedši do "zašancanih" zakopov sva na najuno začudenje in veselje videla, da so prazni; po jarkih je ležala sama slama in seno v dokaz, da so res notri taborili vojaki.

Zakopi in strelski jarki z bodečo žico so bili izpeljani na obeh straneh ceste tja po polju; samo cesta je bila prosta. Kam so šli ti vojaki? Gotovo so se kje boljševiki umaknili, kamor so jim "belogvardejci" sledili. Pa kaj nama mar vojaštvo, če ga ni? — Zatem sva urno stopala po poti nizdol proti mestu odkoder se je že nedaleč videla železnična postaja Kantimirov. Hvala Bogu! Vendar enkrat! Zdaj pa le urno, da čim preje dospeva do cilja. Prekoračila sva železniški tir ter zavila po cesti naravnost na kolodvor, kamor sva dospela ob 4. popoldne.

Kolodvor v Kantimirovem je precej obširen in videti je bilo, da je ondi dosti prometa, kar so pričala velika skladišča in lepa kolodvorska stavba.

Pred kolodvorom je stal vlak s tovornimi vozovi, prirejenimi za vojaštvo; nekaj vagonov je bilo ambulančnih, kamor so dovažali ranjene vojake; v prve (tovorne) so pa dohajali kozaki, ki so gnali pred seboj ujete boljševiške vojake. Z zanimanjem sem gledal, kako se je hitro polnil vlak s temi ljudmi. Kam neki je ta vlak namenjen? Da izvem, sem vprašal nekega železniškega uslužbenca, ki mi je pojasnil, da je to vojaški transportni vlak namenjen v Rostov. — Ravno prav! Zdaj se morava pa tudi midva požuriti, da prideva na ta vlak. Ukrajinec je pričel siliti, da naj greva takoj na vlak; čim preje, tem bolje.

"Res je", tako mu odgovorim — "toda treba je nama prej dobiti dovoljenje, da smeva na vlak. Čakaj malo tukaj, da stopim k postajnemu načelniku vprašat za dovoljenje."

"Pa hitro opravi", mi veli Ukrajinec.

Vstopivši v pisarno postajnega načelnika, sem ga uljudno pozdravil, potem sem se mu predstavil kot vojno vjeti Avstrijec, da sedaj, po končani vojni potujem nazaj v domovino. Nato mu pokažem svoje potne listine proseč ga, da mi dovoli potovanje po železnici do Rostova.

Načelnik nekaj časa pregleduje moje listine, potem pa pravi: "Take stvari ne spadajo v moje področje; obrnite se do mestnega načelnika."

Ko sem videl, da je mož mojo prošnjo odklonil in da je slabe volje, sem spravil moje listine v žep, ter odšel poparjen nazaj k Ukrajincu.

"No, kaj dobrega si izvedel?" me vpraša radovedni Ukrajinec, moj sopotnik.

"Nič kaj veselega; do mestnega načelnika morava iti po dovoljenje. Bog ve, kje je. Morda bova imela tudi pri njem tako slab uspeh? Trba bo letati od Poncija do Pilata; med tem nama pa morda vlak uide."

"Kar na vlak pojdiva", meni Ukrajinec.

"Res, najboljše bo. Naj se zgodi kar hoče, kar pojdiva!"

Takoj sva se napotila proti vlaku, ter vstopila v vagon, kjer je bilo že dosti kozakov. Nihče ni naju vprašal, kdo sva in kam greva. Kozaki so se med sabo razgovarjali samo o boju; iz njih besed sem posnel, da bojna črta ni kako daleč od Kantimirova; dalje, da so boljševiki v Mitrafanovki in da se je vršil hud boj med obema strankama. Kozaki, ki so bili na vlaku v istem vozu, so šli nekateri za nekaj dni na dopust, drugi pa po vojaških opravkih. Iz njih razgovora sem dalje razvidel, da jih nekaj potuje celo v Rostov. Hvala Bogu! Potemtakem upam, da tudi jaz lahko pridem do Rostova. —

Ker me ni nihče nič vprašal, sem mislil, da ne bo nikakih sitnosti in da se bom neovirano vozil s kozaki; saj sem bil sam podobno opravljen kot kozak; imel sem vojaški plašč in kosmato kučmo kot kozaki po zimi; to mi je dajalo tolažbo, da me kozaki ne bodo nadlegovali s kakimi neljubimi vprašanji kot tujca. Mirno sem sedel na za silo napravljeni klopi; Ukrajinec se je stisnil bolj v kot, tudi blizu mene; med tem so pa še vedno dohajali kozaki v voz, tako, da niso imeli že kam sesti, ampak so morali nekateri stati.

Z Ukrajincem sva bila jako zadovoljna, da sva dobila "primeren" sedež. Radoveden sem bil zelo, kdaj vendar odide naš vlak; nič točnega nisem mogel zvedeti. K sreči je pa zatem neki kozak svojemu tovarišu omenil, da se odpeljemo točno ob pol 10. uri zvečer iz Kantimirova proti Rostovu. — Potemtakem bo treba pa še malo potrpeti. No, pa nič ne de, samo da sva na vlaku in da gotovo odrinemo proti cilju.

Ko smo že precej dolgo časa čakali, vstopi v naš vagon častnik, ter ukaže vsem, da naj vsak pripravi svoj potni list v svrho pregleda še pred odhodom vlaka. — Na, tu ga imaš; zdaj smo pa v kozjem rogu. — Že sem bil vesel, da se lahko neovirano odpeljem dalje; zdaj je pa pregled potnih listov na vrsti. Kdo ve, če bo moj borni potni listič pristen, ali ne? Najbrž ne! kajti taki gospodje so zelo natančni in se ne zadovolijo samo s kosom čečkarij kakega selskega župana. Zopet me je skrbelo, če me ta častnik morda iz vagona iztira; bogve kaj me še čaka? Kozaki so drug za drugim podajali svoje listine častniku v pregled; tako sem prišel na vrsto tudi jaz. Pri tej priliki sem jaz onega častnika prav uljudno sledeče nagovoril: "Vaše blagorodje! Jaz sem vojno vjeti Avstrijec na povratku v domovino. Tukaj v Rusiji sem bil 4 leta v ujetništvu; zdaj se vračam domov, ker je vojna z Avstrijo in Rusijo končana."

Častnik mi veli: "Nič zato; ako ste vojni vjetnik; vendar kako izkazilo morate imeti ali kako legitimacijo."

Nato sem posegel v žep ter izročil častniku svojo potno listino v pregled. Častnik je oni listič površno pogledal, nakar mi ga je molče vrnil nazaj in nadaljeval s svojim poslom pri drugih. Kmalu zatem pa je prišel na vrsto moj tovariš Ukrajinec, ki se ni nič vnaprej izgovarjal, ampak ravnodušno brez odloga podal častniku svojo listino. Častnik ga zatem strogo pregleduje rekoč: "Vi ste pa Ukrajinec, kot tak ne smete potovati po ozemlju Dona, ker Ukrajinci so v vojnem stanju z donskimi kozaki. Razumete?"

Ko je Ukrajinec videl, da je res tako, in da je nevarno, da ga iztirajo iz vlaka, je pričel prositi častnika in mu razložil, kdo je, čemu je bil na Donu i.t.d. Ko je častnik razvidel, da ima pred sabo človeka, kojemu je vojna uničila vse imetje, družino pa pognala v svet mu je rekel: "Lahko se peljete, dokler vam drago." — S tem je bila ta zamotana zadeva rešena in končana. Pred odhodom iz vagona nam je častnik še omenil, da kakor hitro bo ves pregled potnih listov gotov tudi po drugih vozovih, takoj potem odpelje vlak naprej; kake pol ure zatem so že naznanili, da v nekaj minutah odrinemo.

Živijo! Naš lukamatija je krepko zažvižgal, nato jo je pa pričel sprva bolj počasi pihati, potem pa hitreje. Hvala Bogu! Zdaj se pa v resnici peljemo.

Kmalu zatem je postalo med vožnjo na vlaku vse nekaj bolj živahno in veselo; kozaki so pričeli peti vesele pesmi; eni so imeli s sabo tudi kitare, da so nanje igrali in peli. — Res, ta rod je pa menda vedno korajžen; naj gre iz vojske, ali na vojsko, ali naj bo doma, vedno poje in pleše. In tukaj na vlaku ni bilo kozakom prav nič mar, v kakem stanju se nahaja Rusija ter nji Don. Tako korajžnega ljudstva menda ni nikjer drugje na svetu?

Med odmorom petja je nastal živahen razgovor o vojni in domačih razmerah. Mene so pri tem vprašali, kako se mi je kaj dopadlo v Rusiji, zlasti pa na Donu. Rekel sem jim: "Kar se tiče Vašega Dona, se moram o njem povoljno izraziti; baš tukaj se mi je med vsemi ostalimi Rusije najbolj dopadlo." Kozaki so bili vsled te pohvale vidno veseli, ker nisem njih rojstne grude kritiziral; eden izmed njih mi je celo velel: "Veseli nas, da poneseš samo lepe spomine na naš Don zdaj ko se vračaš v domovino. Želimo ti srečen povratek do cilja".

Med priprostimi razgovori s kozaki je nam čas hitro potekel, vlak pa je drvil v tiho noč vedno naprej dokler se ni malo vstavil na postaji Lisjuhi in Mašov, zatem pa vozil zopet naprej. Okrog 3. ure zjutraj smo dospeli na postajo Črtkov, kjer so nam naznanili, da moramo vsi izstopiti; ta vojni vlak vozi samo do tukaj. Vsi oni, ki mislijo nadaljevati vožnjo proti Rostovem, naj gredo na poštni vlak, ki vozi naravnost v Rostov.

Mene ni prav nič veselilo to presedanje, kajti na tem vlaku sem se že malo privadil; glavna stvar je pa to, da bo treba na poštnem vlaku plačati vozni listek; tega pa jaz ne zmorem, ker nimam zadosti denarja; teh par rubljev imam samo za prvo silo ali za živež. In iti brez karte na [illegible] vlak, — gotovo me bo sprevodnik spodil z vlaka!

Corning, Calif.

Kolikor je meni znano, še ni bilo nikdar kakega dopisa v tem listu iz našega kraja. Upam, da se bomo v prihodnje boljše spoznali.

Tukaj imamo zdaj že spomlad, malo dežja in narava je nanovo pomlajena. Oni Kalifornіčani, ki so se v vročem poletju skrivali pod figova drevesa in palme, so sedaj pričeli orati in sejati; a tukaj pri nas na Corning pa največ ravnajo zemljo za sadjerejo, ki je zadnjih 10 let izpodrinila poljedelstvo. Spoznali so, da je pod to zemljo dosti vode; dalje so se prepričali, da tukaj dozori preje in najslajše grozdje; osobito so tu oranže prej godne kot v katerem si bodi drugem kraju Kalifornije in da le tukaj se prideluje Maywood olivko (olive) in nikjer drugje ne v Kaliforniji in tudi nikjer drugje na celem svetu.

Nekateri starokopitneži so se začeli zanimati, kaj da jim bo prinesla bodočnost v olivah; drugi pa še čakajo.

Zemlja primerna kraju in s popolno pravico do vode se še dobi po jako nizki ceni; ali čas ni več daleč, ko se bo ta zemlja podražila, ako pomislimo, da se sadjerejci iz države Utah in vseh krajev Calif. naseljujejo na Corning v velikem številu.

Ako katerega rojaka veseli, naj mi piše in jaz mu bom dal z veseljem vse informacije. Svarim pa vsakega, da naj se ne da zapeljati od brezsrčnih zemljiških agentov. Ako prideš na Corning, dragi mi rojak, se ti bo morda ponujalo cenejšo zemljo pa če te bom jaz prepričal, se ne boš nikdar kesal. Naša družba (Western Colonization Co.) ima kos najboljše zemlje, kar si je še kedaj videl; zemljo se proda s popolno pravico vode.

Kdor lastuje 10 akrov te zemlje in jo nasadi z oljkami ali trtami, in če si ne more delati boljšega življenja kot si ga je dosedaj kje drugje,— tedaj je nekaj napačnega pri njem. Kdor lastuje samo 10 akrov vinograda tukaj, in ako ga obdeluje tako kot je obdeloval vinograd v starem kraju, bode naravnost razočaran; tako bo tudi razočaral tukajšnje vinorejce in sadjerejce.

Kolikrat na dan si mislim, ko bi imeli tukaj vsaj 10 Slovencev, katere zanima sadjereja, ti bi presenetili te Kalifornіčane. Upam pa, da se mi bo moja želja uresničila še prej ko bo morda prepozno. Zdaj se zemlja še dobi po tako nizki ceni, da je skoro vsakemu kdor ima le nekaj v gotovini mogoče omisliti si svoj srečni dom v sredini krasne Kalifornije, dom obdan od vedno zelenih palm, oljk, rož itd.

Pozdrav vsemu članstvu K. S. K. J. in želim, da bi se vsi veselili svojih domov, kakor se jih veselimo, in smo ponosni nanje mi Kalifornіčani.

Frank Budner
% Western Colonization Co.
(Advertis.)
Corning, Calif.

DA! MI NIMAMO BANAN!

Da! Mi nimamo banan, imamo pa sladke koreninice in druge izvrstne primesi v Trinerjevem zdravilno grenkem vinu, ker to zanesljivo zdravilo je sestavljeno edino iz najboljših laksativ znanih medicinskih vedi in rdečega vina. Pazite na svoje zdravje, ker človek pri slabem zdravju ne more veliko doseči. V slučaju želodčnih neprilik kot so na primer: slab tek, slaba prebava, plini v črevesju, glavoboli, slab spanec, počutek slabosti, vam bo [illegible] zdravili, če se vam hoče prikupiti i dobiti vaše zaupanje, priporočil Trinerjevo zdravilno grenko vino. Zdravila in preparacije Joseph Triner Company-je, Chicago, Ill. slove že nad 34 let. Mr. Frank Milkovec nam je pisal iz South Omahe, Neb., 29. avgusta: "Trinerjevo zdravilno grenko vino je v naši hiši že več let in daje najboljše rezultate. Za časa flu je isto čudovito pomagalo mojim otrokom. Tudi Trinerjev liniment in Trinerjeve kapljice za zobobol so vredne vse hvale." —Trinerjev Liniment daje hitro odpomoč v slučajih revmatizma, nevralgije, bola v križu, oteklin in zvinjenj, in Trinerjeve Toothache Drops so izvrstne za zobobol in zobno nevralgijo.

(Advertisement.)

Pred vojno so bila nekatera gledališča na Ruskem še le o polnoči odprta.

F. M. OPEKA
Prodaja zemljišč. (Real Estate.)
1711 Sheridan Rd. North Chicago, Ill.
Zavarovanje (Insurance).
proti ognju, streli, nevihti, ciklonu in tornadu. Jaz sem zastopnik dveh največjih zavarovalninskih družb na svetu. Moje stalno in vedno geslo je bilo: **Dobra postrežba.**
Zavarovanje vseh vrst.

Tivoli Studio
Edini poljsko-slovenski fotografiičen atelje v Jolietu, Ill.
JOS. SITKOSKI, lastnik
635 E. Jefferson St. Joliet, Ill.
TELEFON 5617
Najbolj moderni "studio" v mestu.
Slike jemljemo vsak čas čez dan in tudi zvečer.
Izdelujemo posamezne slike družinske slike, poročne itd. Povečujemo razne slike vseh kombinacij. V zalogi imamo tudi lepe okvirje.

Pozor! Pozor!
Samo edina ALPENTINKTURA na svetu je za moške in ženske lase, od katere takoj prenehajo lasje odpadati in potem lepo in krasno rastejo. Velika steklenica stane $3.—, srednja steklenica $2.—, s poštnino. Za vse drugo pišite po cenik, ga pošljem zastonj.
Jacob Wahčič
1434 E. 92. Str.
CLEVELAND, OHIO.

IMAM NA ZALOGI PRAVE
LUBASOVE HARMONIKE
tri in štiri-vrstne, dvakrat, trikrat in štirikrat uglašene, nemške ali kranjske in pa tudi chromatične z 12 basi ter kovčeke za harmonike.
ALOIS SKULJ,
323 Epsilon Pl., Brooklyn, N.Y.

Zastave, bandere, regalije in zlate znake za društva ter člane K. S. K. J.
izdeluje
EMIL BACHMAN
2107 S. Hamlin Ave.
Chicago. Ill.

Anton Zbašnik
Javni notar,
206 Bakewell Bldg.,
Pittsburgh, Pa.
(Nasproti sodnije)
Se priporoča rojakom v vseh notarskih poslih. Registriran pri jugoslovanskem generalnem konzulatu. Pišite ali pridite osebno.

Važno, pametno in pravilno
ravna oni, ki svojega denarja ne drži doma **brez obresti**, ampak ga nalaga v **varne**, državne, okrajne, mestne (municipalne) ter šolske bonde in bonde obče znanih korporacij, ki mu donašajo **od 5% do 6%** obresti na leto. Te obresti se lahko z odstriženimi kuponii lahko zamenja vsakih 6 mesecev. Če rabite denar, lahko bonde vsak dan, morda celo z dobičkom prodate.

Način kupovanja bondov je priporočati tudi podpornim organizacijam in društvom.

Skoro vse bonde, katere lastuje K. S. K. J. smo ji MI prodali v popolno zadovoljnost. Pišite nam za pojasnila, da vam dopošljemo ponudbene cirkularje.

A. C. ALLYN & Co.
71 W. MONROE ST., CHICAGO, ILL.

Naše zveze s staro domovino.

v vseh denarnih zadevah so neprekosljive. Vi živite lahko kjerkoli širom Združenih držav in vendar je vam mogoče poslati denar v stari kraj potom naše banke prav tako točno in zanesljivo kot da bi prišli sami osebno na banko.
NAŠE CENE SO PO DNEVNEM KURZU podvržene spremembam, toda zmerne in poštene. Denar pošljemo kot zahtevate, ali v dolarjih ali pa v dinarjih, po denarnih nakaznicah, plačljivih po starokrajski pošti ali pa v čekih (draftu); plačljivih po tamošnjih bankah.
POSKUSITE NAŠO DENARNO POŠILJATEV in prepričani bodite, da bodete zadovoljni. Pišite nam ali pa pridite sami poizvedet dnevne cene in jih potem primerjajte z onimi, ki jih dobite drugje. Naše pošiljatve bodo dosegle vaše ljudi naj li ti žive v kaki zakotni gorski vasici ali pa v največjem mestu, v kolikor najkrajšem času mogoče.
Vsi naši bančni posli so podvrženi nadzorstvu zvezne vlade.
Kapital in rezervni sklad naše banke presega svoto $740,000 kar je znak varnosti za vaš denar.
JOLIET NATIONAL BANK
CHICAGO AND CLINTON STS. :: JOLIET, ILL.
Wm. Redmond, preds. Chas. G. Pearce, kasir.
Joseph Dunda, pomož. kasir.

OTOK ZAKLADOV

Angleško spisal R. L. Stevenson. Poslovenil J. M.

(Nadaljevanje).

Brezkončna balada je bila končana in cela družba okoli ognja v taboru je zapela v zboru pesem, ki sem jo tolikrat slišal

Petnajst mož na mrtvega
moža v zaboju —
Juhuhu, in steklenica ruma!
Pijača, vrag stori potem ostalo—
Juhuhu, in steklenica ruma!

Ravno sem premišljeval, kako marljivo sta pijača in zlodej v istem trenutku na delu tudi v kabini Hispaniole, ko me je iznenadil nenaden sunek čolna. Močno se je zibal in čutil sem kako menja svojo smer. Brzina je med tem čudovito narastla.

Odprl sem oči. Okoli in okoli mene so bili majhni valovi, ki so se premetavali med ostrim šumenjem in se nekoliko svetlikali. Hispaniolia sama, v katere sledu sem se nekoliko časa zibal, se je zdela neodločna glede svoje poti, in videl sem kljub veliki temi, kako so njeni drogi zibali sem in tja; in še več, ko sem gledal dalj časa tja, sem se prepričal, da se je gibala proti jugu.

Pogledal sem preko svoje rame in srce mi je začelo hitreje utripati. Tamkaj ravno za menoj se je nahajal ogenj taborišča. Tok se je bil obrnil pravokotno ter tiral s seboj vitko ladjo ter mali čolnič in med vedno glasnejšim pluskanjem in vedno večjim valovi smo drli proti odprtemu morju skozi ožino!

Naenkrat se je ladja pred menoj močno zazibala, obrnila morebiti za dvajset stopinj, in skoro v istem trenutku sem začul glasove s krova; slišal sem glasove korakov po stopnicah in tako sem vedel, da sta pijanca prekinila svoj prepir in spoznala nevarnost položaja.

Vlegel sem se na dno svojega bornega čolniča in goreče priporočal svojo dušo Stvarniku. Vedel sem, da moramo koncem ožine dospeti v divje valove, kjer bi bilo hitro konec vseh križev in težav, in akoravno bi morebiti znal umreti, vseeno nisem mogel mirno gledati svoji bližajoči se usodi v oči.

Tako sem moral ležati dolgo med razburkanimi valovi premočen do kože in niti za trenutek nisem prenehal pričakovati pri naslednjem valu svoje smrti. Polagoma se me je lotila utrujenost, nekaka omotica se me je lotevala celo sredi teh grozot, dokler me ni premagal omotni spanec; in tam sem ležal v svojem čolniču, ki ga je morje metlo sem in tja, in sanjal odomu in starem "Admiralu Benbow-u."

XXIV. POGLAVJE.

Križarjenje čolniča.

Bil je že beli dan, ko sem se prebudil in spoznal da se nahajam v svojem čolniču na jugozapadnem koncu Otoka zakladov. Solnce je že izšlo, vendar je bilo meni še vedno skrito za Daljnogledom, ki je padal na tej strani z orjaškimi skalami naravnost doli do morja.

Meni najbližje se je nahajalo predgorje Haulbowline in Gora srednje jambore; gora gola in temna, pregorja pa obdano s štirideset do petdeset čevljev visokimi klečmi in skalami. Nahajal sem se komaj četrt milje daleč na morju in moja prva misel je bila veslati na suho.

To namero sem kmalu opustil. Med skalovjem je morje bobnelo in šumelo, peneči valovi, ki so se vzdigovali in padali, so se vrstili drug za drugim; ako bi se drznil bližati se obši in ubili, ali pa bi svoje moči režju, bi me vrgli valovi na pezaman napenjal, da bi splezal na te strme skla.e.

In to še ni bilo vse; kajti na gladkih skalnatih pločah sem zagledal velike opolzke zveri, ki so se plazile naokoli in med glasnim pljuskanjem skakale v morje, nekakšne mehke polže neverjetne velikosti, kakih štirideset do šestdeset skupaj.

Pozneje sem zvedel, da so bili prav nič nevarni morski levi. Toda pogled na nje skupno z divjimi klečmi in razburkanim morjem mi je pristudil to pristanišče. Čutil sem, da bi raje stradal na morju, kakor da bi se podajal v take nevarnosti.

Imel sem več sreče, kot pameti. Severno od predgorja Haubowline se razteza obrežje v ravni črti in pri odtoku morja se prikaže dolga proga rumenega peska in vode. Severno od tod se nahaja Predgorje gozdov, kakor je bilo napisano na zemljevidu.

Spomnil sem se, kaj je povedal Silver o toku, ki teče ob zapadni strani obali Otoka zakladov proti severu, in ko sem spoznal, da sem se nahajal v objemu tega toka, sem raje pustil predgorje Haulbowline za seboj in prihranil svoje moči za pozneje, ko poskusim prit na suho na prijaznejšem Predgorju gozdov.

Na morju je bilo opaziti veliko gladko valovanje. Ker pa je veter vlekel trajno in rahlo od juga, ni bilo nobenega nasprotja med tekom in med valovanjem in radi tega so se valovi nemoteno dvigali in padali.

Ako bi bilo drugače, bi bi moral že davno poginiti; tako pa je bilo v resnici čudovito kako varno in lepo je plavala moj mali in lahki čolnič. Leže na dnu in pogledavajoč samo s enim očesom preko roba čolna sem videl vzdigovati se v bližini veliko modro goro; pa le za hip, ker čolnič je poskočil zaplesal kot na peresih ter s na drugi strani lahko kako ptica pogreznil zopet v doline valov.

Postajal sem bolj drzen in sem se vsedel v čoln, da poskusim, kako znam veslati. Toda tudi majhna sprememba v ravnotežju je povzročila velike spremembe v vedenju čolna. In komaj sem se ganil, je čolnič naenkrat opustil svoje lahko plesajoče gibanje, planil po tako strmem vodnem bregu nizdol, da se mi je v glavi zavrtelo in je v svojim rilcem globoko v steno sosednjega vala.

Bil sem ves premočen in prestrašen in sem takoj zopet padel v čoln nazaj, in potem se je zazdelo, da se je čolnič zopet spametoval in me nosil med valovi tako mehko, kot poprej. Očito je bilo da se ne smem vmešavati v njegovo gibanje toda kakšno upanje sem imel potem, da bi prišel na suho, če nisem mogel vplivati na njegovo smer?

Velik strah se me je lotil vendar vkljub temu nisem izgubil svoje glave. Najprvo sem z opreznim gibanjem s pomočjo svoje mornarske čepice polagoma izmetal vso vodo iz čolna, nato sem zopet zenim očesom pogledoval preko njegovega roba in začel prevdarjati kako da se je mogel čolnič tako mirno gibati v valovih.

Spoznal sem, da valovi niso velike, gladke in svitle gore kot se vidijo iz obrežja ali raz krov krov ladje, temveč popolnoma podobni gorskim grebenom, polni vrhov, ravnin in dolin. Samemu sebi prepuščen čoln si je takorekoč delal svojo pot skozi nižave in doline in se izogibal strmim bregovom in višjim valovom, ki so se prekucovali.

"No, dobro", sem si mislil, "jasno je, da moram ostati, kakor sem in ne smem motiti ravnotežja; jasno je pa tudi, da morem zastaviti veslo in od časa do časa na mirnih mestih nekoliko zaveslati proti suhem." Rečeno storjeno. Vlegel sem se sedaj oprt na komolec in sem pri vsaki dani priložnosti enkrat ali dvakrat zaveslal, da sem obrnil rilec proti obrežju.

(Dalje sledi.)

KOTIČEK ZA OTROŠKO ZDRAVJE

OSKRBA MATERINSTVA in OTROŠKEGA ZDRAVJA

Na tem mestu bomo priobčali tedan za tednom važne in poučne vesti, ki so velike vrednosti posebno za novoče ženske in matere.

Oskrba in hranitev dojenčkov je važnega pomena za vsi dom in za narod vobče. Zato se nam zdi vredno prinesti poljudne in podrobna pojasnila o tem predmetu.

ČLANEK 31 S.

Gorko vreme prinese resne Probleme materam.

Gorko vreme prinese seboj probleme, ki se tičejo skrbi in prehrane otrok. Vsako leto umre na stotine otrok radi pomanjkanja vednosti matere. Nobenega vzroka ni zakaj bi dete ne preživelo vročih poletnih dni, a mati mora seveda razumeti ter prevesti v prakso principe skrbi in prehrane.

Skoraj vsak družinski zdravnik vam bo povedal, da je eden glavnih problemov v gorkem vremenu problem prehrane. Skrajne važnosti je, in vsled tega mu ni mogoče posvetiti dosti misli in skrbi.

Primerne metode prehrane, čista, zdrava hrana, primerna obleka ter čista, svetla okolica z obilo svežega zraka je najboljše varstvo proti poletnim boleznim ter je obenem najboljše zagotovilo, da se bo ohranilo dete v zdravem stanju.

Obleka otroka mora biti lahka in ohlapna, da ne ovira naravnega gibanja. V gorkem vremenu je priporočljiva prosojna kotenina, ker je lažja in hladnejša in ker je tudi lažje zprati.

Akutne drobovne poletne bolezni, ki povzročajo veliko umrljivost med otroci nudijo eno največjih polja za aktivno kampanjo reševanja življenj. Dolžnost vsake matere je sprejeti tolико varnostna sredstva, da bodo preprečila te nevarne bolezni. Če bi vsaka mati proučila ta problem ter se seznanila z vsem, kar lahko izve, bi umrljivost otrok tekom poletnih mesecev lahko izdatno padla.

One matere, ki lahko nudijo osem svojim otrokom naravn hrano so resnično, ker je ni boljše hrane kot je prsn mleko. Na nesrečo pa je dosti mater, ki so brezskrbne pir izberi hrane. Posledica tega je, da je prehrava otroka motena in da se pojavijo resne zadrege v dobrovju. Prav tako važno je, da je doječa mati skrajno skrbna pri zavživanju primernih jedil in pri vpoštevanju vseh pravil glede čistoti, prav kot je važno za one matere, ki prehranjajo otroke s steklenico, da izberejo varno živilo, ki bo prehranilo in ojačilo otroka.

Vsak napad bljuvanja ali driske ali celo neprebavljenega zelenega blata tekom dojeniške dobe pri otroku, ki je star manj kot 18 mesecev tekom poletnega časa, je treba smatrati za resno zadevo, ki zahteva takojšnjo pozornost. Ti znaki so pogosto predhodniki resnih drobovnih nerelov in treba je takoj klicati zdravnika.

V slučaju otrok prehranjenih s steklenico, tiči največja nevarnost v nečisti dobavi mleka ter brezskrbni metodi pripravljanja živila. Ni le bistvene važno, da je mleko čisto, temveč tudi, da se ga ohrani čistega. Mleko lahko pride v dom povsem čisto, a lahko postane okuženo zatem, ko je dospelo takoj. Za otroka je v takem slučaju prav tako nevarno. Vso posodo, steklenice, žlice, cuzejne in drugo, kar se uporabi pri pripravi živila, je treba razkužiti v vrelі vodi pred uporabo. Vida, katero se rabi pri razredčenju živila ali da otroku kot pijačo, mora biti prekuhana in zatem ohlajena. Najboljše je prikuhati vsak dan ter ohladiti zalego pitne vode. Zapomnite si, da se otrok ne more ustavljati kalem in boleznim tako kot odrasli.

Dejanski je popolno zdravlje neobhodno potrebno za dobo rast. To je doba hitrega naraščanja ter duševnih izprememb. Trdno zdravje je bistvenega pomena. Kljub temu pa trpi večina doraščujočih deklic vsled slabe prehrane. Neki slavni angleški zdravnik je rekel, da je pretežna večina teh slabo prehranjenih. Ena tretina naših lastnih šolskih otrok je v istem žalostnem položaju.

Jetika, ki se loti tako številnih mladih deklet, cvete najbolj med slaboprehranjenimi. Isto velja glede drugih preprečljivih bolezni.

Varnost je vsledtega v pravilni prehrani. Dodatek Bordenovega Eagle Mleka k dijeti otroka bo dobival sleherni prehranilni faktor, ki je potreben za trudno zdravje. K temu mora seveda še priti sveži zrak, telesna vaja obilo spanja in zdrava zabava. Če pa ni hrana pravilna, ni nobena stvar pravilna.

SVOJI K SVOJIM!

Podpisani toplo priporočam rojakom Slovencem in bratom Hrvatom v Pueblo, Colo. svojo trgovino z obleko za moške in otroke; v zalogi imam tudi veliko izbero čevljev za ženske; sprejmem tudi naročila za nove moške obleke po meri.

JOHN GERM.
Slovenski trgovec.
817 East C. St. Pueblo, Colo

CUNARD ANCHOR

V JUGOSLAVIJO V 9 DNEH
na morskih velikanih, ki vozijo vsak torek.

QUITANIA ..... 45,647 ton
MAURETANIA ..... 30,704 ton
BERENGARIA ..... 52,022 ton

Luksuriozne kabine tretjega razreda s 2-4-6 posteljami. Krasne jedilnice, kadilnice in počivališča. Pokrit krov. Izvrstna hrana. Domača ugodnost. Nobenih skrbi. Cunard denarne nakaznice izplačljive v Jugoslaviji. Hitro, varno, zanesljivo.

Za vozne listke in druge informacije obrnite se do najbližnega zastopnika.

CUNARD, LINE
140 N. Dearborn St
Chicago, Ill.

DOMAČA ZDRAVILA

V zalogi imam jedilne dišave, Knajpovo ječmenovo kavo in importirana domača zdravila, katera priporoča Mgr. Knajp v knjigi

DOMAČI ZDRAVNIK

Pišite po brezplačni cenik, v katerem je nakratko popisana vsaka rastlina za kaj se rabi.

Pristni starokrajski ribežni za repo z dvema nožema $1.10
Motike, domačega kranjskega izdelka ..... $—.90

Na zalogi imam suho grozdje, fige in brinjeve jagode. Pišite za ceno.

Navedeno blago pošiljam poštnine prosto, samo pri grozdju ni Express vračunjen.

MATH. PEŽDIR
Box 772, City Hall, Sta.
New York, N. Y.

PRISELJEVANJE IZ STAREGA KRAJA V AMERIKO
je bilo 1. julija t. l. odprto

Pišite meni da Vam naredim pravilne in dobre prošnje.
Če oseba ne pride povrnem denar.
Ne odlašajte da ne bo kvota zopet izčrpana.

MATIJA SKENDER
javni notar
za Ameriko in stari kraj
5227 Butler St. Pittsburgh, Pa.

SEVEROVA ZDRAVILA VZDRŽUJEJO ZDRAVJE V DRUŽINAH.

Hude Bolečine

revmatične hitro olajšate, če rabite

SEVERA'S GOTHARDOL

Zanesljivi liniment

Istotako vporaben je za izvinjenje, otekline, za otrpnelost, in ohromelost bolnih mišic ter udov.

CENA 30 IN 60 CENTOV
Vprašajte v lekarnah.

W. F. SEVERA CO.
CEDAR RAPIDS, IOWA

Pošiljanje denarja v starikraj brzojavno in drugače.

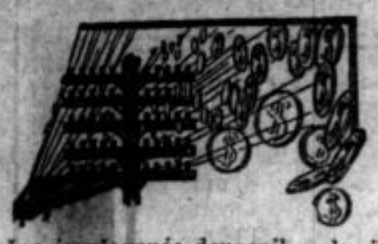

Najhitrejši način za pošiljanje denarja je brzojavno. Dostikrat je vsled nujnosti tak način nujno potreben. V ta namen je naša banka organizirala posebne zveze in je sedaj pripravljena za točno izvrševanje denarnih nakazil v Jugoslaviji, Italiji in drugod in sicer v dolarjih, dinarjih, lirah, ali kakor pač potrebe zahtevajo.

HITER NAČIN za izvrševanje denarnih nakazil za stari kraj je tudi potom kabel-pisma, to se pravi, da gre nakazilo čez morje po kabelu in potem po pošti naprej. Pristojbina za tako kabel-pismo je $1.00

DOBER IN NAVADNI NAČIN za pošiljanje denarja je potom pošte. Mi imamo svoje lastne zveze v starem kraju z zanesljivimi bankami in pošto in naše pošiljatve so dostavljene točno in brez vsakega odbitka. Prejemnik dobi denar na svoj dom, ali na svojo domačo pošto.

NAŠA POSEBNOST je pošiljanje ameriških dolarjev v Jugoslavijo bodisi po brzojavu ali po pošti. Ne pozabite tega!

NAŠE CENE so vedno med najnižjimi. Prepričajte se!

POTOVANJE. Vse posle za potovanje v stari kraj, kakor tudi za potovanje od tam sem, kakor tudi vse druge posle tičoče se starega kraja, Vam najbolje oskrbi naša banka.

Denarne pošiljatve in vsa druga pisma naslovite na

ZAKRAJŠEK & ČEŠARK
70—9th Avenue., New York City

MI POZNAMO

potrebe svojega naroda ter mu vsled tega zamoremo najugodnejše in najsolidnejše ustreči.

ZA TOČNO IN REDNO IZVRŠEVANJE DENARNIH NAKAZIL,

ZA UGODNO IN BREZSKRBNO POTOVANJE V STARO DOMOVINO,

ZA DOPREMO OSEB IZ STARE DOMOVINE,

kakor tudi za vsa druga brezplačna navodila glede gornjih zadev, se zamorete s polnim zaupanjem obrniti na znano

FRANK SAKSER STATE BANK
82 Cortlandt St. New York, N. Y.
Glavno zastopstvo Jadranske Banke.

Vse društvene tiskovine

kakor: pismeni papir, kuverte, nakaznice, pobotnice, bolniške liste, pravila i.t.d. se izdelujejo hitro in po zmerni ceni v naši tiskarni. Slavnim društvom preskrbimo na željo prestavo pravil iz slovenskega v angleški jezik. Kadar torej potrebuje Vaše društvo kaj tiskovin obrnite se do nas.

AMERIKANSKI SLOVENEC
Prvi slov. list v Ameriki; $2 na leto
1006 N. Chicago St. -:- Joliet, Illinois.

FIRST NATIONAL BANK
Established 1857

BANKA, KJER SE LJUDSTVO SMEJE.

Poslovanje s kakimi bankami je podobno slučaju, kakor bi človek denar v kako grobnico naložil. Taka stvar je hladnokrvna in resna. Pri taki priliki bi moral človek misliti, da Vam banka dela kako uslugo, če prevzame vaš denar.

Ni pa tako s to banko. Pri nas se lahko počutite kot doma. Spoznali boste, da imate posle z ljudmi, ki so vam podobni. In čemu? — Saj se celo radi smejejo.

Če si izbirate prijazno banko, se bo vam naša banka gotovo dopadla. Čemu torej ne otvorite pri nas še danes svojega računa, kar bo v vašo lastno korist.

Premoženje te banke znaša $12,000,000.00

THE OLDEST and LARGEST BANK in JOLIET